

**กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน
ขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1**

นายสุรวุฒิ จุสวอย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Administration Process in Educational Management via Satellite of Small
Schools in Prachuap Khiri Khan Educational Service Area 1**

Mr.Surawut Jusuay

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

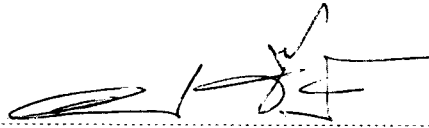
School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ
โรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
ชื่อและนามสกุล นายสุรวุฒิ จุสวอย
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

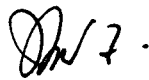
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชัยพจน์ รังงาม)

กรรมการ

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
คั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทักดี จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 25 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ
โรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
ผู้ศึกษา นายสุรวุฒิ จุสววย **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร จินะวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 (2) ศึกษาปัญหาในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ (3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 104 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยง 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก (2) ปัญหาในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย และ (3) ข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในอนาคต คือ ส่งคู่มือครู และตารางการออกอากาศให้ทราบล่วงหน้า โรงเรียนควรจัดทำแผน โครงการ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียน ควรสนับสนุนเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน ควรจัดประชุมอบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะ เพิ่มประสบการณ์ และสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนการสอน และการจัดสรรงบประมาณในการซ่อม/บำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม

คำสำคัญ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนขนาดเล็ก เขตพื้นที่การศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร จินะวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และอาจารย์
ดร.ชัยพงษ์ รั้งงาม กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาดูแลและให้
คำปรึกษาและเสนอแนะงานวิจัยสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้บริหาร โรงเรียนและ
ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทุกท่านที่ให้ความกรุณา
ร่วมมือตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผลให้การจัดเก็บข้อมูลมีความสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้รับขวัญ กำลังใจ และการอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่ง จากอาจารย์
บุญเหลือ วงษ์คลัง อาจารย์ปจารีย์ สมบุญ อาจารย์สุภาพรรณ จุสว และลูกๆ ทุกคน
ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สุรวุฒิ จุสว

ตุลาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ของการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	41
ตอนที่ 2 สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	44
ตอนที่ 3 ปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	48
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในอนาคต	53
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
สรุปการวิจัย	56
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	67
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	68
ข แบบสอบถาม	70
ค หนังสือขอเก็บข้อมูล	78
ง โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	80
ประวัติผู้ศึกษา	86

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม 41
ตารางที่ 4.2	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร ด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 44
ตารางที่ 4.3	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร ด้านการวางแผนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 45
ตารางที่ 4.4	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร ด้านการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 46
ตารางที่ 4.5	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร ด้านการประเมินผลในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 47
ตารางที่ 4.6	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 48
ตารางที่ 4.7	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการวางแผนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 49
ตารางที่ 4.8	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 50
ตารางที่ 4.9	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการประเมินผลในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 51
ตารางที่ 4.10	ข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในอนาคต 53

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 4.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า
		4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2536 ประเทศไทยได้มีดาวเทียมเพื่อการสื่อสารแห่งชาติดวงแรก มีศักยภาพในการเผยแพร่สูงและครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ว่า “ดาวเทียมไทยคม” สำหรับใช้ประโยชน์ในการสื่อสารของประเทศ (การศึกษานอกโรงเรียน, กรม 2542 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ของการใช้ดาวเทียมเพื่อการศึกษา จึงได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดโครงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมขึ้น มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน 4 ประการดังนี้ 1. เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน 2. เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเลือกรับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองได้อย่างอิสระ 3. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อประชาชน กลุ่มเป้าหมายทั้งประชาชนทั่วไป กลุ่มเป้าหมายในระบบโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน และ 4. เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน

การดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ในการจัดการศึกษามาใช้ ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ ตลอดจนการบริหารโครงการในสถานศึกษาขึ้นใหม่ โดยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จัดใน 3 ลักษณะ คือ 1) การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน 2) การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน และ 3) การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย (การศึกษานอกโรงเรียน, กรม ม.ป.ป. : 16)

การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาประเทศ หากปราศจากครูที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปให้มีศักยภาพย่อมไม่เกิดผลและย่อมกระทบถึงความมั่นคงและการพึ่งตนเองในภาพรวม ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ แต่ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาทั้งในภาพรวม ในบางเขตพื้นที่และในวิชาเฉพาะ กำลังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผล

กระทบรุนแรงต่อคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ สาเหตุสำคัญมาจากการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งทำให้มีจำนวนห้องเรียนเพิ่มขึ้น การขุดเล็กอัตราครูเกษียณ และเกษียณก่อนกำหนด การไม่สามารถจัดสรรอัตราครูเพิ่มอันเนื่องมาจากมาตรการจำกัด อัตรากำลังคนภาครัฐและการสั่งให้ช่วยราชการ แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้แก้ปัญหาโดยใช้ระบบครูช่วยราชการกลับสังกัดเดิม เกือบครูช่วยสอน การจ้างครู เป็นต้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการบริหาร อัตรากำลังครูไม่เหมาะสมและไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนการรายงานนักเรียนและห้องเรียน ไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้มีปัญหาไม่ทราบจำนวนครูขาดแคลนที่แท้จริง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการใช้ครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการขาดแคลนครูส่วนใหญ่เกิดในโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในชนบท การขาดแคลนครูในเชิงปริมาณเป็นปัญหาเฉพาะในบางวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการสำรวจในปีการศึกษา 2548 พบว่าขาดแคลนครูจำนวน 81,679 อัตรา โดยเฉพาะในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ แม้รัฐบาลจะเกลี้ยครูและจัดสรรอัตราบรรจุใหม่ให้แต่ไม่ถึงร้อยละ 10 ของจำนวนครูที่เกษียณก่อนกำหนด อีกทั้งยังไม่สามารถทดแทนในเชิงประสิทธิภาพของครูเหล่านั้นได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการรับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กกำลังประสบปัญหาขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาและในวิชาเฉพาะบางสาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี กำลังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสามารถช่วยสอนนักเรียนได้มีโอกาเรียนรู้อย่างมีมาตรฐานและทั่วถึง ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถจัดการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และช่วยเหลือปัญหาการขาดแคลนครู ตลอดจนครูไม่ครบชั้นเรียน รวมทั้งเป็นทางเลือกใหม่สำหรับผู้บริหารและครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้ (เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, สำนักงาน 2548 : 1-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 26 โรงเรียน ที่ได้รับการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัย เพื่อได้ทราบสภาพการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก และปัญหาในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตลอดจนข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่าน

ดาวเทียมในระบบโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชาติต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

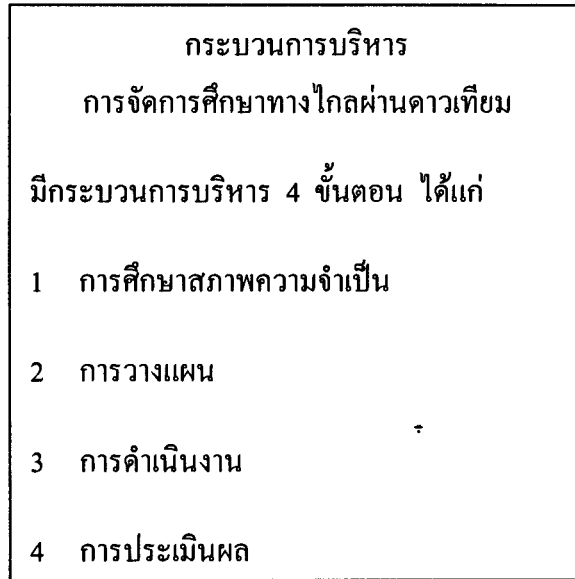
2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้กรอบแนวคิดจากกระบวนการบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามคู่มือบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน มีกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพความจำเป็น (2) การวางแผน (3) การดำเนินงาน (4) การประเมินผล ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยทำการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 26 โรงเรียน

4.2 แหล่งข้อมูลของการศึกษา ศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 26 โรงเรียน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง วันที่ 1 พฤษภาคม 2551 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2551

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

5.1 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยไม่ศึกษาเกี่ยวกับระบบและเทคนิคการใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

5.2 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้อยู่เป็นการสอบถามความคิดเห็นโดยภาพรวมของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตั้งแต่การเริ่มเข้าร่วมโครงการ จนถึง การดำเนินการในปัจจุบัน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพความจำเป็น (2) การวางแผน (3) การดำเนินงาน (4) การประเมินผล เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่ได้รับการติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 26 โรงเรียน

6.2 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่มีการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

6.3 โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง โครงการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

6.4 การศึกษาสภาพความจำเป็น หมายถึง การศึกษาถึงสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และอะไรคือความต้องการ เพื่อนำข้อมูลมาใช้กำหนดในการวางแผนของโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

6.5 การวางแผน หมายถึง วิธีการคิดและกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร จะให้ใครทำ จะทำที่ไหน และจะทำเมื่อใด ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

6.6 การดำเนินงาน หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

6.7 การประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของการปฏิบัติว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ทราบสภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะ ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

7.2 เป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในการนำผลการวิจัยนี้ ไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7.3 เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจคิดว่าเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการจัดการศึกษาในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย โดยได้นำเสนอเรียงตามลำดับ หัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร

1.1 ความหมายของการบริหาร

นักการศึกษาและนักบริหารให้ความหมายของคำว่า “การบริหาร” ไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 6) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคล (Group) ตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุผลร่วมกัน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 4) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

ธีรวุฒิ ปทุมนพรัตน์ (2529 : 3) เห็นว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่คณะบุคคลร่วมกันทำตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่วางไว้ร่วมกันก่อนแล้ว และในการทำกิจกรรมเช่นนั้นมีการใช้ทรัพยากร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการต่างๆ ให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

อุทัย ธรรมเดโช (2531 : 39) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้สำเร็จวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และ สมาน รังสิโยกฤษณ์ (2539 : 1) เห็นพ้องกันว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน (Method)

ภิญโญ สาธร (2517 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

สมาน รังสิโยกฤษณ์ และคณะ (2542 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้อีก ทรศนะว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน และการบริหาร คือ การทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่น

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 20) ให้ความหมายการบริหารไว้ว่าเป็น กระบวนการ อันเกิดจากบุคคลนั้นกำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม

วิจิตร ศรีสอาน ((2523 : 6) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล (ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป)
2. ร่วมมือกันทำกิจการ
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

จากความหมายและข้อสรุปดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารเป็นการใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรมาใช้ในการบริหารและการดำเนินการตามกระบวนการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ฟอลเลท (Follet, อ้างถึงใน Daft, 1994 : 7) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการ ทำงานให้สำเร็จ โดยอาศัยบุคคลอื่น

ดาฟท์ (Daft, 1994 : 8) เห็นว่า การบริหาร คือ การทำให้เป้าหมายขององค์การ บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยผ่านการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมทรัพยากรขององค์การ

กล่าวโดยสรุป การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานให้บรรลุ เป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 กระบวนการบริหาร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของกระบวนการบริหารไว้ ดังนี้

สมบุญ พรหมภาพ (2521 : 79) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร หมายถึง ขบวนการวิธีหรือ การกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน บางครั้งก็เรียกว่าหน้าที่ของนักบริหาร (executive's functions) หรือ หมายถึงการกำหนดลำดับขั้นตอนในการบริหารงาน (steps in administration) หรือ หมายถึงขอบข่ายของงานต่างๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักบริหาร

สุวกิจ ศรีปัดดา (2533 : 66) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนของการทำงานตามกิจกรรมต่างๆ เป็นลำดับ เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้ผลงานตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534 : 39) กล่าวถึง กระบวนการบริหารว่าเป็นแนวทางเทคนิค หรือ วิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 29) กล่าวถึง กระบวนการบริหารว่า มีความหมายเดียวกับ ภารกิจ หรือ บทบาทหน้าที่ (function of administrator) เป็นสิ่งที่ต้องยึดถือเป็นจุดยืนสำหรับปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารงาน

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 122) กล่าวถึง การดำเนินการใดๆ ไม่ว่ากิจการนั้นจะมีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก เป็นกิจการของรัฐหรือของเอกชนหรือกิจการเพื่อสาธารณะ สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยและอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการบริหาร

วิจิตร ศรีส้าน (2536 : 41) กล่าวถึง กระบวนการบริหารว่าเป็นขั้นตอนการทำงานของผู้บริหารที่ดำเนินการจนทำให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน การบริหารที่ดีต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลัก

ฟาโยล (Fayol, 1916 อ้างถึงใน ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2535 : 30) ได้แบ่งหน้าที่และขั้นตอนของการบริหาร เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบังคับบัญชา (Commanding)
4. การประสานงาน (Co-ordinating)
5. การควบคุม (Controlling)

กูลิค (Gulick, 1937 อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตรคุลย์ 2534 : 40) กล่าวถึง กระบวนการบริหารที่เรียกโดยย่อว่า POSDCoRB ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบริหารงานบุคคล (Staffing)
4. การวินิจฉัยสั่งการ (Directing)
5. การประสานงาน (Coordinating)
6. การเสนอรายงาน (Reporting)
7. การบริหารงบประมาณ (Budgeting)

เซียร์ส (Sears, 1950 อ้างถึงใน ภิญโญ สาทร 2523 : 271) กล่าวว่า กระบวนการบริหารมี 5 อย่าง คือ

1. การวางแผน หรือ โครงการ (Planning)
2. การจัดทำเค้าโครงการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งงานต่างๆ ไว้ให้แน่นอนและรัดกุม (Organizing)
3. การวินิจฉัยสั่งการและมอบหมายงาน (Directing)
4. การประสานงาน (Coordinating)
5. การควบคุมและดูแลการปฏิบัติงาน (Controlling)

ทีด (Tead, 1951 อ้างถึงใน ภิญโญ สาทร 2523 : 270-271) กล่าวว่า ลำดับขั้นสำคัญสำหรับการดำเนินการบริหารเป็นกระบวนการ (Administrative process) มี 10 ขั้น คือ

1. การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจนและรัดกุม
2. การจัดทำแผนภูมิอย่างกว้างๆ ของโครงสร้างขององค์การหรือหน่วยงานขึ้น
3. การบรรจุและจัดระเบียบ หรือ กำหนดขอบข่ายต่ออำนาจ และหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารทุกคน
4. การมอบหมายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้ผู้อื่นรับงานไปทำเป็นส่วนๆ ไป
5. การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินไปด้วยดี
6. การปฏิบัติการทุกอย่างที่จำเป็น เป็นการรักษ ปริมาณและคุณภาพของงานให้อยู่ในสภาพที่คืออยู่เสมอ
7. การจัดให้มีการติดต่อสัมพันธ์กันทุกหน่วยงานและทุกตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกัน โดยอาศัยคณะกรรมการต่างๆ ทำหน้าที่ประสานงาน

8. การดำเนินการทุกอย่างในการบำรุงขวัญ กระตุ้น และให้กำลังใจ เพื่อให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ทุกคนทั้งหน่วยงาน ทำงานอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

9. การประเมินผลงานโดยเปรียบเทียบกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น

10. การพิจารณางานในอนาคต และการตั้งความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือ หน่วยงานไว้รับสถานการณ์ในอนาคต พร้อมกับเตรียมลู่ทางตลอดจนเครื่องมือต่างๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานขั้นต่อไปในอนาคต

สมาคมผู้บริหารแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators –AASA, 1955 : 17) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดสรรทรัพยากรบริหาร (Allocation)
3. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulating)
4. การประสานงาน (Coordinating)
5. การประเมินผลงาน (Evaluation)

เกร็ก (Geegg, 1957 : 274-316) ได้วิเคราะห์และประมวลการบริหาร ออกเป็น 7 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision making)
2. การวางแผน (Planning)
3. การจัดองค์การ (Organizing)
4. การติดต่อสื่อสาร (Communicating)
5. การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ (Influencing)
6. การประสานงาน (Coordinating)
7. การประเมินผล (Evaluating)

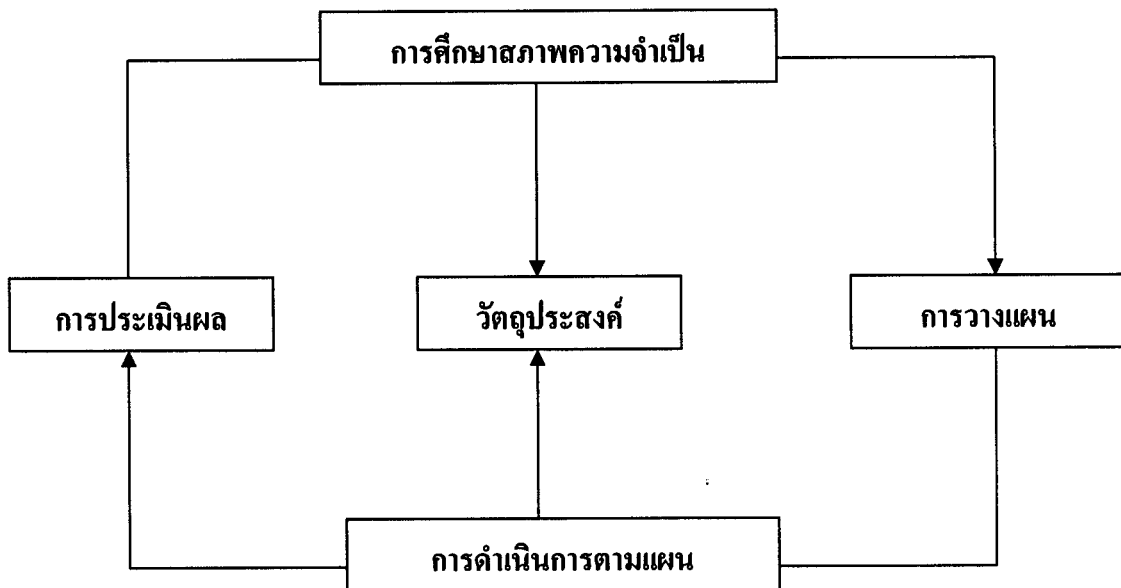
روبีนส์ (Robbins, 1980 : 7-11) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การเป็นผู้นำ (Leading)
4. การควบคุม (Controlling)

สมยศ นาวิการ (2525 : 1) กล่าวถึง กระบวนการบริหารว่าประกอบด้วยกิจกรรมของการบริหาร 4 อย่าง คือ

1. การวางแผน
2. การจัดองค์การ
3. การสั่งการ
4. การควบคุม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารว่าประกอบด้วยส่วนสำคัญที่ประสานกันเป็นระบบ 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพความจำเป็น การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการบริหารโรงเรียน

ที่มา : คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ,สำนักงาน การกำหนดนโยบายของโรงเรียน : การวางแผนบริหารโรงเรียน ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 9 พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ นิติบุคคล สามเจริญพานิช กรุงเทพฯ 2528 หน้า ก

สุพัทธ์ พิบูลย์ (2551 : 1) ได้เสนอวิธีการเชิงระบบในการปฏิบัติงาน (System Approach) (1) ประเมินสภาพปัจจุบัน/ปัญหา หรือ ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) (2) พิจารณาค้นหา หรือพัฒนา ทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพงาน และเลือกทางเลือกที่เหมาะสม (3) วางแผน/จัดทำแผนงาน โครงการตามทางเลือกที่คัดสรรแล้ว (4) ดำเนินงานตาม

แผน โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินความก้าวหน้าของงาน และตัดสินใจปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ (5) ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อการตัดสินใจขยายขอบข่ายงานหรือ ยุติแผนงาน/โครงการ ซึ่งในสภาพทางปฏิบัติขั้นตอนการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้นจะดำเนินการ เป็นวงจรต่อเนื่องกัน

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 14) การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบและน่าเชื่อถือในการกำหนดหา การลำดับ ความสำคัญและการเลือกความต้องการจำเป็น (Needs) เพื่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาในเรื่อง นั้นๆ

ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) คือ

- (1) เป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง (สภาพปัญหา)
- (2) เป็นสิ่งที่ต้องการการตอบสนอง เพื่อให้เกิดภาวะที่พึงประสงค์ (การ แก้ปัญหา)

ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) มีความสำคัญเพื่อให้รู้ความต้องการ จำเป็นที่แท้จริง เพื่อให้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกให้เหมาะสม และกำหนดแผนหรือปฏิบัติ และเพื่อเสริมความน่าเชื่อถือได้ และความเป็นไปได้ของโครงการหรือหลักสูตร

เกร็ก (Geegg, 1957 : 281) กล่าวว่า การวางแผน คือ การเตรียมการอย่าง รอบคอบสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต การวางแผนมีความหมายต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการปฏิบัติงาน ในการวางแผนนั้นผู้วางแผนต้องตอบปัญหาสองประการ ต่อไปนี้ ให้ได้ คือ

1. ในแผนงานนี้มีอะไรบางอย่างที่จะต้องทำให้สำเร็จ
2. การที่จะทำอะไรให้สำเร็จนั้น จะใช้วิธีการอย่างไร

การวางแผนช่วยให้ทำงานถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ และช่วยให้มีการ ประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน หรือขัดแย้งกัน การวางแผนจึงเป็นตัวการที่จำเป็นอย่างหนึ่งของกระบวนการบริหาร

গুলิก (Gulick, 1963 : 13) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การวางโครงการอย่าง กว้างๆ ว่ามีงานอะไรบางอย่างที่จะต้องทำตามลำดับ พร้อมทั้งกำหนดวิธีการปฏิบัติและวัตถุประสงค์ ของการปฏิบัตินั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติ

คุนซ์ และ ไวริช (Koontz and Weirich, 1976 : 76) กล่าวว่า การวางแผนเป็นความ ต้องการอย่างชาญฉลาดโดยอาศัยการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลัก วิชาการ และการประเมินอย่างรอบคอบ

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1983 : 13) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการปฏิบัติงานในระยะยาวให้เป็นเชิงประจักษ์ การวางแผนเป็นสิ่งที่ผู้นำไม่ควรขาดในการบริหารงานเพราะการวางแผนจะช่วยทำให้โครงสร้างใหญ่ของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติ และจะทำให้ทราบว่าอะไรควรทำ เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้เกิดความสำเร็จ การวางแผนคล้ายๆ กับข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้บริหารซึ่งจะออกมาเป็นวิธีการบริหาร โดยยึดวัตถุประสงค์ในแง่ของกลยุทธ์วิธี เช่น ผลผลิตเฉพาะในระยะสั้น หรือตารางการทำงานต่างๆ ในรูปของ grant chart หรือ PERT เป็นต้น

สมบูรณ์ พรธนาภพ (2521 : 96) กล่าวว่า การวางแผน คือ การเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่เราใฝ่ฝัน หรือคาดหวังที่จะดำเนินงานให้สำเร็จ แผนจึงเป็นเรื่องของการคาดคะเนในอนาคตต่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล (2523 : 21) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการกำหนดความมุ่งหมายของงาน และแนวทางที่จะปฏิบัติงานไว้อย่างกว้างๆ ก่อนลงมือปฏิบัติงาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2537 : 228) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการคาดการณ์ที่เป็นระบบของผู้บริหาร เป็นการศึกษาลักษณะของปฏิบัติเพื่อให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีเป้าหมายรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ การวางแผนจึงเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าของผู้บริหารว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด ใครเป็นผู้ทำ

ธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 2) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลหรือองค์การทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับงานบางอย่างที่จะกระทำในอนาคต กระบวนการดังกล่าวจะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่เป็นชุดกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันซึ่งบางขั้นตอนอาจเป็นเรื่องที่ต้องทำทันทีเพื่อที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ การวางแผนถ้าหากสนใจทำและทำถูกต้องจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับองค์การในอันที่จะช่วยให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

เกร็ก (Geegg, 1957 : 307) กล่าวว่า การดำเนินการตามแผนเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์บุคคล วัสดุ และทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ฟาโยล (Fayol, อ้างถึงใน สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ 2542 : 59) กล่าวว่า การดำเนินการตามแผน คือ กิจกรรมที่สามารถทำให้ทุกคนร่วมกันพยายามทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

สุภรณ์ ศรีพหล (2523 : 142) กล่าวถึงการดำเนินการตามแผนว่า ผู้บริหารต้องพยายามจัดงานต่างๆ ให้ประสานสัมพันธ์กัน ทั้งในด้านบุคคล วัสดุ อุปกรณ์และทรัพยากรต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ เพื่อให้งานได้บรรลุวัตถุประสงค์

เมธี ปิลาณานนท์ (2525 : 188) กล่าวถึง การดำเนินการตามแผนว่า ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน การจัดระเบียบงานให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมกลืนกัน ให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน ขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำกัน

เกร็ก (Geegg, 1957 : 311) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นการติดตามผลงานเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย

ชรูเดน และ เซอร์แมน (Chruden and Sherman, 1981 : 55) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ การพิจารณาผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ และในการประเมินผลงานจากบุคคลนั้น นอกจากจะประเมินด้านปริมาณและคุณภาพของงานที่สำเร็จแล้วยังต้องพิจารณาประเมินด้านคุณลักษณะเฉพาะตัว หรือพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความคิดริเริ่ม ฯลฯ ด้วยเพราะคุณลักษณะเฉพาะตัวเหล่านี้ แม้ไม่ปรากฏเป็นผลงานโดยตรง แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ช่วยให้การดำเนินงานนั้นประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

สมพงษ์ เกษมสิน (2516 : 87) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ วิธีการใช้ประเมินค่าว่าผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความสามารถปฏิบัติงานได้เพียงใด โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของงานที่ผู้บังคับบัญชาได้บันทึกไว้ หรือจากการสังเกตหรือวินิจฉัยตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเป็นเครื่องประกอบการพิจารณาในผลประโยชน์ตอบแทนความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานนั้นๆ

บุญเลิศ ไพรินทร์ (2530 : 41) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือหรือวิธีการอย่างหนึ่งในกระบวนการบริหารงานบุคคล เพื่อกระตุ้นหรือก่อให้เกิดความจำเป็นในการบันทึก จดจำ การรายงานสิ่งที่ได้ปฏิบัติจัดทำไปแล้วเพื่อเป็นหลักฐานในการประเมินผลและหมายความรวมถึง การวัดตีค่าความหมายของผลงานที่ได้ปฏิบัติจัดทำไปแล้วว่า ได้ผลเพียงใด รวมถึงการวัดบุคลิกภาพและคุณลักษณะของบุคคลที่จำเป็นบางประการในการปฏิบัติงานนั้นๆ ในระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้

เสนาะ ดิยาวี (2537 : 53) กล่าวว่า การประเมินผลกาปฏิบัติงาน เป็นระบบที่จัดทำขึ้นเพื่อหาคุณค่าของบุคคลในด้านของการปฏิบัติงานที่จะระบุได้ว่าการปฏิบัติงานนั้นได้ผลสูงหรือต่ำกว่าเงินที่จ่ายให้สำหรับงานนั้นและสมรรถภาพในการพัฒนาตนเอง กล่าวอย่างง่ายๆ เป็นการหาประโยชน์หรือตีราคาผลงานของผู้ปฏิบัติงานโดยปกติผู้ที่ประเมินผลงานก็คือผู้บังคับบัญชาโดยตรงของบุคคลนั้น การประเมินผลงาน อาจไม่กระทำเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงิน

และไม่จำเป็นต้องอาศัยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การประเมินที่ใช้กันมากก็คือประเมินผลที่ได้โดยการเปรียบเทียบผลงานกับวัตถุประสงค์ของงาน ในด้านของผู้ปฏิบัติงานเห็นว่าการประเมินเป็นการจับผิดและเป็นผลร้ายต่อพนักงาน แต่ในด้านของผู้บังคับบัญชา ถือว่าการประเมินเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ และเป็นงานที่สร้างความยุ่งยากมากกว่าผลดี เพราะอาจถูกผู้ใต้บังคับบัญชามองด้วยสายตาที่ไม่ดี

ปราโมทย์ โชติมงคล (2539 : 8) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นการประเมินอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ได้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานมากหรือน้อยกว่าที่ควรจะเป็นอย่างไร

กล่าวโดยสรุป กระบวนการบริหาร คือ วิธีที่ผู้บริหารใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

1.3 การบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในระบบโรงเรียน

การบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมหมายถึง กระบวนการจัดการประสานการใช้ทรัพยากร คน เงิน สื่ออุปกรณ์และเวลา เพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้แก่นักเรียน โดยใช้สื่อที่เป็นรายการโทรทัศน์เสริมให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นกิจกรรมการศึกษาที่นำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียม มาใช้ร่วมกับสื่ออื่น ๆ ในลักษณะสื่อเสริมไม่ว่าสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์หรือสิ่งอื่น ๆ เพื่อที่จะเชื่อมโยงความรู้ระหว่างสื่อต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างทัดเทียมเสมอภาคกัน จากแหล่งความรู้ที่มีความชำนาญและมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำเป็นต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจนและมีคุณภาพเป็นที่แน่ใจว่าผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานทางวิชาการ เช่นเดียวกับการศึกษารูปแบบอื่น

กระบวนการบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องใช้กระบวนการและกลไกที่ส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้น จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเข้าใจกระบวนการบริหาร และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ๆ อย่างน้อย 4 ขั้นตอนคือ (1) การศึกษาสภาพความจำเป็น ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (2) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (4) การประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพความจำเป็น ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การศึกษาสภาพความจำเป็น หมายถึง การศึกษาถึงสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร อะไรคือปัญหาและอะไรคือความต้องการ เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เปรียบเทียบกับมาตรฐาน หรือสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่ควรจะเป็น และนำมากำหนดเป้าหมายในอนาคตของโรงเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นพื้นฐานในการวางแผนต่อไป เพื่อให้การบริหารและการดำเนินงานการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษาสภาพปัจจุบันความพร้อมและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. ความพร้อม

1.1 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ประกอบด้วยห้องขนาดจุผู้ใช้บริการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้อย่างน้อย 20 คน ขึ้นไป และมีแหล่งเก็บสื่ออุปกรณ์ที่สะดวกและปลอดภัย

1.2 ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคนิคและสามารถให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ ตลอดจนการบริการได้

1.3 ความพร้อมด้านครุภัณฑ์ ประกอบด้วยเครื่องรับโทรทัศน์สี อุปกรณ์รับสัญญาณจากดาวเทียมรวมทั้งบทเรียนที่ใช้ควบคู่กับรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมและตารางออกอากาศ

2. ความต้องการ

2.1 หนังสืออ่านประกอบรายการโทรทัศน์ที่จะเรียนเพื่อเสริมกิจกรรมนอกเหนือจากตำราเรียน

2.2 สื่อวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนจะต้องมีเครื่องรับโทรทัศน์อย่างน้อย 1 เครื่อง และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมอย่างน้อย 1 ชุด รวมทั้งต้องมีตารางการออกอากาศและคู่มือรับชมรายการจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน การวางแผนเป็นขั้นตอนการใช้ข้อมูลจากสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมากำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนเป็นการคิดและกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำทำไม จะทำอย่างไร จะให้ใครทำ จะทำที่ไหน และจะทำเมื่อใด การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมมีขั้นตอน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ ควรจะ
 - 1.1 กำหนดห้องที่จะใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
 - 1.2 การบริการการใช้ห้องสมุด
 - 1.3 สถานที่ที่จะต้องประกอบกิจกรรมเสริม เช่น ห้องปฏิบัติการห้องสมุดเป็นต้น
 - 1.4 กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์สัญญาณดาวเทียม
2. บุคลากร
 - 2.1 สร้างความเข้าใจแก่ครู
 - 2.2 กำหนดตัวบุคคลที่มีความชำนาญและรับผิดชอบ
 - 2.3 กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูผู้เข้าร่วม

โครงการ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน ขั้นตอนนี้ต้องมีการกำกับ ติดตามดูแลจากผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมได้ดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การดำเนินงานตามแผนมีขั้นตอน ดังนี้

1. การลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ
2. การกำกับ ติดตาม ดูแลจากผู้บริหาร โรงเรียน
3. การนิเทศให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการดำเนินงาน
4. ให้การสนับสนุนส่งเสริม อำนวยความสะดวก

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล เป็นการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของการปฏิบัติว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด การประเมินผลระหว่างดำเนินการเพื่อทราบผลการปฏิบัติและนำไปปรับปรุงการดำเนินการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การประเมินผลหลังดำเนินการเป็นการประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เพื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.4 การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน

1.4.1 วิธีดำเนินการจัดการสอนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการจัดการสอนที่ใช้สื่อรายการ โทรทัศน์เป็นสื่อเสริมในการเรียนการสอน ซึ่งครูจำเป็นต้องรู้วิธีดำเนินการกระบวนการเรียนการสอน และบทบาทในการดำเนินการสอนของโครงการ

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นสื่อเสริม การใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมตามหลักสูตรจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยสื่อที่ใช้ในการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นสื่อเสริมคือ รายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์ คือสื่อที่จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาเป็นสื่อเสริมให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น เนื้อหาสาระที่นำมาทำเป็นรายการโทรทัศน์ จะเป็นเนื้อหาในเรื่องที่เข้าใจยากมีขั้นตอนซับซ้อนต้องสาธิตหรือทดลองให้เห็น หรือวิชาที่ต้องแสดงตัวอย่างให้เห็นจึงสามารถเข้าใจได้ชัดเจนรายการโทรทัศน์ดังกล่าว จะออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ช่องการศึกษา 1 โดยรายการโทรทัศน์สำหรับวิชาทั่วไปจะมีความยาวประมาณ 15 - 20 นาที รายการโทรทัศน์สำหรับวิชาภาษาต่างประเทศ จะมีความยาวประมาณ 30 นาที

สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นสื่อที่เสริมเนื้อหาของรายวิชาในบท รายวิชาอาจมีสื่อเอกสารประกอบรายการโทรทัศน์ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนพร้อมทั้งกิจกรรม หลักการชมรายการโทรทัศน์ หากครูผู้สอนสามารถจัดหาได้และใช้ในการเรียนการสอน จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) วางแผนการสอนและเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการสอนให้ครบถ้วน 2) จัดการสอนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในชุดวิชา

1.4.2 กระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การเรียนการสอนโดยการใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นการเรียนการสอนตามกระบวนการ ซึ่งอาจใช้สื่อรายการโทรทัศน์ในการนำเข้าสู่บทเรียน หรืออาจใช้เป็นภาระงานที่นักเรียนก็ได้ จึงจำเป็นที่ครูจะต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ของตนให้เข้าใจเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งนี้ครูจะต้องใช้กระบวนการสอนแบบสื่อประสม โดยใช้สิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์และสื่อประกอบ รวมทั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ กระบวนการเรียนการสอนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนชมรายการ (ประมาณ 10 นาที)

(1) เตรียมเครื่องรับโทรทัศน์และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบบทเรียนให้เรียบร้อย

(2) สนทนาเร้าความสนใจ เกี่ยวกับรายการที่จะนำเสนอ

(3) บอกจุดมุ่งหมายในการเรียน การชมรายการ

(4) ย้ำประเด็นสำคัญที่นักเรียนต้องเรียนรู้

(5) สนทนาซักถามประเด็นที่สงสัย

2. **ขั้นการศึกษารายการโทรทัศน์ (ประมาณ 15 - 20 นาที)**

- (1) ผู้เรียนและครูต้องชมรายการไปพร้อม ๆ กัน
- (2) ขณะที่บทเรียนออกอากาศ ผู้เรียนและผู้สอนต้องติดตามรายการโทรทัศน์อย่างตั้งใจ
- (3) จดบันทึกประเด็นสำคัญ ๆ หรือทำกิจกรรมตามที่ระบุไว้ใน

รายการโทรทัศน์

3. **ขั้นหลังจากชมรายการ (ประมาณ 10 - 15 นาที)**

- (1) สรุปบทเรียนจากรายการโทรทัศน์
- (2) ทบทวนสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ นำประเด็นที่สงสัยหรือมีปัญหา มาอภิปราย
- (3) จัดกิจกรรมเสริมเช่นมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ
- (4) ทำแบบฝึกหัด ประเมินผล

1.5 **บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม**

1.5.1 **การเตรียมการสอน**

1) **เตรียมครู (ความพร้อมในด้านเนื้อหา / วิธีสอน)**

- วิเคราะห์ความสอดคล้องของรายการโทรทัศน์กับหลักสูตร
- ศึกษาตารางออกอากาศ
- ศึกษาสรุปรายการโทรทัศน์
- ร่วมจัดตารางสอนและกำหนดการใช้สื่อเสริมหรือสรุปบทเรียน

2) **เตรียมอุปกรณ์ ความพร้อมที่ใช้ประกอบ**

3) **เตรียมนักเรียน**

- มอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาตำราเรียนมาล่วงหน้า
- เตรียมอุปกรณ์การเรียนที่กำหนด
- แนะนำชี้แจง ให้กำลังใจ กระตุ้นให้เห็นความสำคัญ

1.5.2 **การศึกษาจากรายการโทรทัศน์**

- 1) ชมรายการโทรทัศน์หรือพร้อมกับผู้เรียน
- 2) ขณะชมรายการ ครูไม่ทำกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากชมรายการโทรทัศน์
- 3) สรุปและบันทึกประเด็นของเนื้อหา

1.5.3 การทำกิจกรรมต่อเนื่อง หลังจากชมรายการโทรทัศน์ ตอบกิจกรรม อธิบายเพิ่มเติม จัดกิจกรรมต่อเนื่องเช่น อภิปราย ทำฝึกหัด ทดลอง ฯลฯ และจัดกิจกรรมเสริม เช่น มอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

- 1) ประเมินผลการเรียน – ซักถาม – ตรวจกิจกรรม – ให้คะแนน
- 2) จัดกิจกรรมเสริม – แนะนำแหล่งความรู้ - วิดีทัศน์

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2.1 ความหมายของการศึกษาทางไกล

ได้มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้หลายท่าน ทั้งนักการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้เขียนจะขอนำนิยามที่นักการศึกษาบางท่านได้ให้มานำเสนอ ดังนี้ (วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ 2534 : 41-76)

เทอร์รี่ เพจ และเจบี. โทมัส (Terry Page and J.B Thomas 1977 : 107) ได้ให้คำนิยามการสอนทางไกลหรือการศึกษาทางไกลว่า เป็นการศึกษาที่ครูและการสอนมิได้กระทำกัน โดยการเผชิญหน้ากับผู้เรียน แต่ใช้การติดต่อระหว่างกันโดยวิธีการต่างๆ เช่น โดยเอกสารการสอน วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ดีเรก ราวน์ทรี (Derek Rowntree 1981 : 71) ให้คำนิยามการศึกษาทางไกลว่าเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนมีการพบปะกันซึ่งหน้าบ่อยครั้ง และการติดต่อกันจะกระทำด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

โอชัว (Ochoa อ้างใน Walter 1983 : 6) ให้ความหมายว่าการศึกษาทางไกลคือ การศึกษาที่มีการจัดระบบ การเลือกใช้สื่อการสอนทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนด้วยตนเอง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยการจัดการศึกษาดังกล่าวนี้มีศักยภาพที่จะครอบคลุมสถานะทางภูมิศาสตร์ ได้มากกว่าระบบการศึกษาที่มีการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

เอ อาร์ เคย์ (A.R.Kay 1985 Vol. 3 : 1432) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลโดยทั่วไปว่า หมายถึง การศึกษาซึ่งครูผู้สอนมิได้ปรากฏตัวในสถานที่ที่การศึกษานั้นเกิดขึ้น หรือเป็นการศึกษาที่ครูสอนอาจปรากฏตัวเป็นบางครั้งหรือเพื่อทำงานบางอย่าง ตามความหมายดังกล่าวมีปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ การอยู่ห่างกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอนซึ่งอาจจะมาพบปะกับผู้เรียนเป็นครั้งคราวเพื่อปฏิบัติงานหรือการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเป็นต้น

อี เจ เบิร์ก และซี ซี ฟรีวิน (E.J. Burge and C.C. Frewin 1985 : 4515) ให้ความหมายของการเรียนทางไกลไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมการเรียนที่สถาบันการศึกษาได้จัดทำเพื่อให้ผู้เรียน ซึ่งไม่ได้เลือกเข้าเรียนหรือไม่สามารถจะเข้าเรียนในชั้นเรียน ที่มีการสอนตามปกติได้ กิจกรรมการเรียนที่จัดใหม่นี้จะมีการผสมผสานวิธีการที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ การกำหนดให้มีระบบการจัดส่งสื่อการสอนและมีการวางแผนการดำเนินการ รูปแบบของธรรมชาติประกอบด้วย เอกสารสิ่งพิมพ์ โสตทัศนอุปกรณ์ สื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เรียนอาจเลือกใช้สื่อเฉพาะคนหรือเฉพาะกลุ่มได้ส่วนระบบการจัดส่งสื่อที่มีการใช้เทคโนโลยีนาซนิก สำหรับระบบบริการก็มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางไกลขึ้นเพื่อรับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บอร์ก โฮล์มเบิร์ก (Borje Holmberg 1989 : 127) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่า หมายถึง การศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนมิได้มาเรียนหรือสอนกับซึ่งๆหน้า แต่เป็นการจัดโดยใช้ระบบการสื่อสารแบบสองทาง ถึงแม้ว่าผู้เรียนและผู้สอนจะไม่อยู่ในห้องเดียวกันก็ตาม

วิจิตร ศรีสอาด (2529 : 5-7) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) ว่า หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสมได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอยู่กับบ้านไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ

จากคำนิยามที่ให้โดยนักการศึกษาหลายๆ ท่านดังกล่าวข้างต้น อาจพอสรุปความหมายของการศึกษาทางไกลได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้พบกันโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้สอนจะถ่ายทอดเนื้อหาวิชาความรู้ มวลประสบการณ์ต่างๆ ไปทางสื่อ อาจจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์หรืออื่นๆ ผู้เรียนจะรับความรู้จากสื่อเหล่านี้ในลักษณะของการเรียนด้วยตนเอง โดยผู้เรียนไม่ต้องเดินทางเข้ามายังสถาบันการศึกษา แต่จะเรียนอยู่กับบ้านหรือสถานที่ทำงานผู้เรียนสามารถกำหนดเวลาเรียนสถานที่เรียนและจะต้องบริหารการเรียนของตนเอง ภายในเวลาที่สถาบันกำหนด การพบปะระหว่างผู้เรียนอาจจะกำหนดให้มีขึ้นบ้าง แต่น้อยครั้งมาก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพบปะเพื่อซักถามประเด็นปัญหาในสิ่งที่เรียนด้วยตนเองไม่เข้าใจ หรือเป็นการสรุปหรือฝึกทักษะที่สำคัญจากเนื้อหาวิชานั้นๆ

2.2 ความเป็นมาของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ม.ป.ป. 51-58)

ประเทศไทยได้ให้ความสนใจและใช้ประโยชน์จากดาวเทียมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509

โดยมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายคือ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการโทรคมนาคมสาธารณะในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อการโทรคมนาคมเฉพาะกิจภายในประเทศเพื่อความมั่นคงของชาติและเพื่อปฏิบัติราชการทั่วไป เพื่อกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่ออุดมศึกษา เพื่อการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและเพื่อการศึกษาทางไกล

ปัจจุบันเทคโนโลยีการออกอากาศทางโทรทัศน์ได้พัฒนาจากแบบไมโครเวฟภาคพื้นดินเป็นการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม ทำให้กระจายการออกอากาศเป็นไปอย่างกว้างขวาง แต่อย่างไรก็ดี การสื่อสารผ่านดาวเทียมในปัจจุบันก็ยังดำเนินงานในรูปแบบของธุรกิจ ส่วนใหญ่และยังเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมของต่างชาติ เช่น ดาวเทียมปลาป่าของอินโดนีเซียโดยระบบการออกอากาศโทรทัศน์ตรงจากดาวเทียมสู่เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมส่วนบุคคลตามบ้าน (Direct to Home Broadcasting - DTH) โดยเฉพาะดาวเทียมย่านความถี่ Ku - Band ซึ่งมีความถี่สูงและกำลังส่งสูงทำให้เครื่องรับมีขนาดเล็กลงมาเหมาะแก่การใช้ตามเคหะสถาน กำลังได้รับความสนใจนำเข้ามาใช้ในการสื่อสารของไทย

รัฐบาลไทยให้เห็นชอบให้มีดาวเทียมแห่งชาติ “ไทยคม” (Thai Com) ขึ้นเป็นดาวเทียมเพื่อการสื่อสารของประเทศซึ่งมีศักยภาพสูงในการเผยแพร่ได้ครอบคลุมพื้นที่ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านการออกอากาศโทรทัศน์ผ่านสัญญาณดาวเทียมจะทำให้มีช่องโทรทัศน์มากขึ้น การออกอากาศเพียงครั้งเดียวสามารถครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศสามารถประหยัดเวลาและลดค่าใช้จ่ายตลอดจนลดความยุ่งยากแล้ว จะสามารถจัดการศึกษาทางไกลในการให้บริการทางการศึกษา ทั้งการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาในระบบโรงเรียน ตลอดจนการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะสามารถใช้ช่องสัญญาณได้หลายช่องในการจัดการศึกษาแต่ละประเภท ในระยะเวลาตลอดทั้งวัน ซึ่งจะทำให้ประชากรของประเทศได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาคกัน

ในขณะเดียวกันบริษัท ชินวัตรแซทเทลไลท์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดส่งดาวเทียมไทยคมขึ้นสู่อวกาศ ซึ่งดาวเทียมดวงนี้จะสามารถมีส่วนช่วยในการพัฒนาการศึกษาทางไกล โดยใช้เทคโนโลยีระบบการออกอากาศโทรทัศน์ตรงจากดาวเทียมสู่เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมส่วนบุคคล (DTH) ซึ่งผู้รับจะต้องลงทุนซื้อเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมเชื่อมเข้ากับโทรทัศน์ของตนเองก็จะสามารถรับรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมได้

ข้อเสนอแนะในการจัดโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมระบบ DTH

ในการจัดโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมระบบ DTH ซึ่งจะเป็นเรื่องใหม่

ของประเทศไทยนั้น บริษัท ชินวัตรแซทเทลไลท์ จำกัด ได้ให้ข้อเสนอในเรื่องรูปแบบของโครงการ DTH สำหรับการศึกษาทางไกล ดังนี้

1. สถาบันการศึกษา (ผู้ออกอากาศ)

- จำนวนช่องสัญญาณโทรทัศน์ในการส่งมีได้อย่างน้อย 5 ช่อง สำหรับการศึกษาทางไกล สถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถจัดเวลาการสอนได้ตามความเหมาะสม
- ถ่ายทอดสัญญาณสู่จำนวนรับของนักศึกษาโดยตรงทุกจุดทั่วประเทศในครั้งเดียว โดยไม่ต้องใช้สถานีเครือข่ายทวนสัญญาณ
- ใช้เทคโนโลยี DIGITAL COMPRESSION บีบอัดสัญญาณเหลือ 3-6 Mbps ทำให้ค่าเช่าช่องสัญญาณถูกลงมาก ในขณะที่คุณภาพของภาพและเสียงอยู่ในระดับที่ดี
- ระบบนี้ยังสามารถส่งข้อมูลที่เป็นสื่อในการเรียนการสอนอย่างอื่น เช่น ภาพกราฟฟิกจากคอมพิวเตอร์ และข้อมูลอื่น ๆ จากคอมพิวเตอร์
- สถาบันการศึกษาสามารถเลือกส่งรายการที่เป็นลักษณะผู้รับที่เป็นสมาชิก (คล้ายกับเคเบิลทีวี) โดยจำกัดกลุ่มคนดูเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนแล้วเท่านั้น
- ใช้อุปกรณ์การส่งสัญญาณขึ้นสู่ดาวเทียมไทยคม ทำให้ประหยัดการลงทุนขั้นต้น และระยะเวลาในการสร้างระบบขนส่ง โดยสถาบันการศึกษาได้แต่ลงทุนในส่วนของการส่งสัญญาณมายังสถานีไทยคม

2. นักศึกษา และผู้รับชมทั่วไป

- ความแรงของสัญญาณและความถี่ผ่าน Ku - Band ทำให้สามารถจัดจานรับสัญญาณขนาดเล็ก 60-80 เซนติเมตร และประหยัดเวลาใช้ตามบ้านได้สะดวก
- ภาพและเสียงถูกจัดส่งโดยระบบดิจิทัล ทำให้ระบบคุณภาพการรับสัญญาณดาวเทียมมีความชัดเจนสูง
- ผู้รับชมรายการในทุกภูมิภาคเกิดความเสมอภาคในการได้รับสัญญาณโทรทัศน์ที่แพร่ภาพออกมาจึงเป็นการกระจายความเท่าเทียมกันในการรับชมข่าวสาร สารคดีในการศึกษา บ้านเทิง ฯลฯ
- นักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศมีโอกาสศึกษากับอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่จำกัดในประเทศ
- นอกจากนี้รายการในการศึกษาแล้ว นักศึกษาและผู้ชมทั่วไปสามารถรับชมข่าวสาร สารคดีหรือการบันเทิงจากช่องอื่นๆ ที่อยู่ในระบบ DTH ด้วย
- ผู้รับสัญญาณออกอากาศจะต้องลงทุนขั้นต้นในการซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณในราคาเริ่มต้นประมาณ 25.000 บาท

- อุปกรณ์รับสัญญาณสามารถต่อเป็นระบบเสาอากาศรวม (SMATV) สำหรับชมภายในหมู่บ้านขนาดเล็ก

3. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระบบ DTH

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระบบ DTH นี้ สามารถให้บริการแก่สถาบันการศึกษาจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับมูลนิธิไทยคมจะดำเนินการจัดการศึกษาผ่านดาวเทียม โดยมีช่องโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในระบบ DTH 1 ช่อง ซึ่งดำเนินการโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดรายการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป

2.3 หลักการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2.3.1 เป้าหมายการจัดของประเทศไทย

เป้าหมายในการจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม คือ การพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง โดยมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

2.3.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษาอย่างถึงถึงในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน
- 2) เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเลือกรับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนของตนได้อย่างอิสระภาพ
- 3) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและมีประโยชน์ ต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งประชาชนทั่วไป กลุ่มเป้าหมายในระบบโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน
- 4) เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศไทยให้เหมาะสมกับการพัฒนาการสื่อสารของประเทศในปัจจุบัน

2.3.3 ผลประโยชน์ที่จะได้รับ

การจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์ เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมนั้นก่อให้เกิดผลดังนี้

- 1) ประชาชนทั้งประเทศที่ประสงค์จะได้รับการศึกษา จะสามารถเข้ารับการศึกษาได้ตามความต้องการ

2) ผู้เรียนทั่วประเทศจะได้รับเนื้อหาสาระของการศึกษาในคุณภาพและในระดับเดียวกันจากครู อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญโดยตรง

3) ระบบการศึกษาของประเทศทั้งระบบการศึกษาในโรงเรียน และระบบการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งในระดับก่อนวัยเรียนและระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา สามารถใช้การศึกษาทางไกลเป็นสื่อในการเรียนการสอนทั้งเป็นสื่อโดยตรงและสื่อเสริมการเรียนการสอน

4) โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศ เพราะทุกชุมชนที่ประสงค์จะรับบริการก็มีศักยภาพที่จะหาโทรทัศน์ และเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม ซึ่งอาจคาดได้ว่าอย่างน้อยทุกหมู่บ้าน โรงเรียนทุกแห่ง วัดทุกวัด ศูนย์การเรียนรู้ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนทุกแห่งจะมีเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม และสามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง

2.3.4 การดำเนินงานจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

1) **การจัดระบบโครงสร้างการศึกษาทางไกล** การจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมนั้น มีหลักการที่จะตกลงในเบื้องต้น ดังนี้

(1) **หลักการของการจัดการศึกษา** การจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมเป็นการจัดการศึกษาทางไกล 3 ลักษณะคือ

ก. การจัดการศึกษาทางไกลระบบเปิด (Open Distance Education)

ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (Non - formal Education) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสมัครเข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก โดยผู้เรียนสามารถรับสัญญาณจากจานรับสัญญาณส่วนบุคคลของตนเอง หรือใช้จานรับสัญญาณดาวเทียมของชุมชนรับสัญญาณและชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในตารางออกอากาศซึ่งสถาบันการศึกษาจัดส่งให้ การจัดการศึกษาทางไกลระบบเปิดนี้ จะครอบคลุมหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะการขยายโอกาสทางการศึกษาในระบบมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐในการที่จะขยายการศึกษาพื้นฐาน 6 ปี เป็น 9 ปี

ในการเรียนผู้เรียนจะศึกษาในชุดการเรียนด้วยตนเอง ตามคู่มือและคำแนะนำในการเรียนและศึกษาจากในวิทยุและโทรทัศน์ไปด้วยในขณะเดียวกัน ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในหลักสูตรตลอดจนไปพบกลุ่มเป็นบางเวลาเพื่อการสอนเสริมหรือการแนะนำความรู้

ข. การจัดการศึกษาแบบเสริม (Enrichment Program) เป็นการจัดการศึกษาทางไกลในวิชาที่จะเสริมความรู้ในหลักสูตรของการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของความรู้เสริมและการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในบางวิชาที่มีความยากในการเข้าใจหรือขาดแคลนครูที่ชำนาญการในสาขาวิชาเฉพาะ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ ดนตรี นาฏศิลป์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

การจัดการศึกษาในลักษณะนี้โรงเรียนสามารถเข้าร่วมโครงการโดยจัดหาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และเครื่องรับโทรทัศน์ให้พอเพียงก็จะสามารถรับรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ได้ตามตารางเวลาที่จะออกอากาศเพื่อช่วยเหลือครูในการสอน โรงเรียนสามารถใช้เครื่องรับโทรทัศน์พร้อมเตรียมชุดรับอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมส่วนบุคคลหรือของชุมชนหรือแม้แต่ของโรงเรียนเพื่อรับรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในรายการที่จัดเสริมความรู้ในหลักสูตรได้ด้วย

ค. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการจัดการศึกษา เพื่อให้ข่าวสารข้อมูล และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไป การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย จะไม่มีหลักสูตรชัดเจนเหมือนสองประเภทแต่จะกำหนดเนื้อหาในการออกอากาศให้สอดคล้องกับปัญหาปัจจุบัน และความต้องการของประชาชนในการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ สามารถชมรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศผ่านดาวเทียมตามตารางออกอากาศที่พิมพ์เผยแพร่รายการ โทรทัศน์สำหรับจัดการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถเน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด เช่น กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มเป้าหมายพิเศษอื่น ๆ

(2) หลักการของการจัดการทางวิชาการ

หลักการทางวิชาการของการศึกษาทางไกล นั้นจะมีการสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้น โดยเฉพาะความต้องการทางการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย สภาพของชุมชน ความพร้อมของหน่วยงานที่จัดการศึกษาและสภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตร กำหนดระดับของการศึกษาวางแผนจัดทำและพัฒนาสื่อ โดยเฉพาะชุดการเรียนและรายการวิทยุและโทรทัศน์

(3) หลักของการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ

การศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมนั้นมีหลักการของการถ่ายทอดเนื้อหาสาระโดยการใช้สื่อ 3 ประเภท ได้แก่

สื่อเอกสาร ใช้ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อหลัก นอกจากนี้จะมีเอกสาร เสริมความรู้หนังสืออ่านประกอบที่แนะนำ และจดหมายข่าวเป็นสื่อเสริม

สื่อเทคโนโลยี ใช้รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเป็นสื่อหลัก รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เทปเสียง เทปวีดีโอ ภาพยนตร์ เป็นสื่อเสริม

สื่อบุคคล ใช้ครูประจำกลุ่มเป็นหลักสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน ใช้ครูประจำวิชาเป็นหลัก สำหรับการศึกษานอกระบบ ส่วนครูและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน พระ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลอดจนวิทยากรภายนอกชุมชน เป็นส่วนเสริม ให้ความรู้ของสื่อบุคคล

(4) หลักการของการประเมินการเรียนการสอน

การประเมินการเรียนการสอนของการศึกษาทางไกล โดยใช้ โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมเป็นหลักการของการประเมิน 2 ประการ คือ การประเมิน กระบวนการเรียนรู้เพื่อติดตามดูว่าผู้เรียนในระหว่างทำการศึกษาได้มีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การทำแบบฝึกหัด งานที่ทำส่งครูทางไปรษณีย์ การโต้ตอบซักถามทางไปรษณีย์ การใช้ โทรทัศน์ การเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่อย่างไรนอกจากนั้นใน กระบวนการสุดท้ายของการเรียนจะดำเนินการประเมินผลทางการเรียน เช่น การสอบไล่หรือการ ส่งผลงานเพื่อที่ค่าของการผ่านหลักสูตร เป็นต้น

หลักการของการจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ผ่านดาวเทียมนี้เป็นหลักการที่สำคัญในการวางระบบของการจัดการศึกษาทางไกลซึ่งจะจัดขึ้น

1) การจัดระบบการเรียนการสอนทางไกล การจัดการเรียนการสอนการศึกษา ทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

(1) *สำรวจความต้องการทางการศึกษา* กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะ กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการให้บริการการศึกษาทางไกล ซึ่งจะจัดใน 3 ลักษณะ ดังนี้

ก. *การจัดการศึกษานอกโรงเรียน* ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดจะดำเนินการสำรวจความต้องการทางการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายหลัก ในการศึกษาของ กลุ่มเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาทางไกลในกลุ่มเด็กยากจนในชนบท เด็กด้อยโอกาสกลุ่ม ต่างๆ อายุ 13 - 15 และแรงงานความรู้ต่ำในสถานประกอบการต่างๆ

ข. *การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย* ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ประสานงานกับการศึกษาแห่งชาติ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อ การศึกษาแห่งชาติและการศึกษานอกโรงเรียนภาค ดำเนินการสำรวจความต้องการรับข้อมูล ข่าวสารเพื่อนำมาผลิตรายการศึกษาตามอัธยาศัย ในกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป

ค. การจัดการศึกษาเพื่อเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน ศูนย์

การศึกษาทางไกลไทยคมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สถาบันราชภัฏ กรมการศาสนา กรมอาชีวศึกษา ในการสำรวจความต้องการในการจัดการเรียนการสอน

(2) การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางไกล มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ก. กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน จะเป็นแกนกลางในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม

ข. ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติและกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน จะทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัย ระบบการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม

ค. ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ ประสานงานกับกรมวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อเสริมการศึกษาในระบบการเรียน

(3) การผลิตสื่อการศึกษาทางไกล

ก. สื่อเพื่อการศึกษาทางไกลในโครงการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมประกอบด้วย สื่อ 3 ประเภท คือ

ก) สื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารตำราเรียนประกอบชุดการเรียนสื่อสิ่งพิมพ์เสริมความรู้ (จดหมาย เอกสารเสริม)

ข) สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม รายการวิทยุเพื่อการศึกษา เทปเสียง และวีดีโอเทป เป็นต้น

ค) สื่อบุคคล ได้แก่ ครูประจำกลุ่ม และจะมีวิทยากรให้ความรู้เสริมความจำเป็น

การผลิตสื่อดังกล่าว เป็นความรับผิดชอบร่วมมือกับของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน โดยการประสานงานของศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม สื่อการศึกษาทางไกลในโครงการนี้จะผลิตในรูปของชุดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งจะประกอบด้วยสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยี เช่น เทป หรือ วีดีโอเทป ซึ่ง

ผู้เรียน จะให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ประกอบกับการศึกษาจากรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม

(4) การเผยแพร่และกระจายสื่อหลักในโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม ในระบบ DTH ซึ่งศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติจะประสานและจัดการส่งต่อไปยังดาวเทียมไทยคม และจะกระจายสัญญาณไปยังเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมส่วนบุคคลตามพื้นที่ต่างๆ ระบบเสริมของการเผยแพร่และกระจายสื่อในโครงการดังกล่าว ได้แก่ การออกอากาศทางวิทยุสื่อสารทางไปรษณีย์ การบริหารสื่อผ่านศูนย์การเรียน ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

(5) การจัดการเรียนการสอน

การศึกษานอกโรงเรียน ผู้เรียนเมื่อลงทะเบียนเรียนแล้ว จะได้รับชุดการเรียนด้วยตนเองพร้อมตารางออกอากาศ จากศูนย์บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยผ่านครูประจำกลุ่ม จากนั้นต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และชมรายการผ่านดาวเทียมตามตารางออกอากาศและจะต้องไปพบกลุ่มกับครูประจำกลุ่มตามที่ได้นัดหมายเพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การเรียนการสอนเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจะจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ ของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมและเปิดให้นักเรียนได้เรียนกับสื่อโทรทัศน์โดยครูผู้สอนจะให้คำแนะนำเพื่อเติมและจัดกิจกรรมตามคู่มือการเรียนการสอนที่ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคมจัดส่งให้

การศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคมจะเผยแพร่ตารางออกอากาศในส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยให้กลุ่มเป้าหมายโดยทั่วไปทราบ โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชน วัด หรือสถานที่ในชุมชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายจะรับรายการได้ตามอัธยาศัย ในขณะที่เดียวกับศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติจะผลิตชุดการเรียนเสริมความรู้ตามอัธยาศัยให้กลุ่มเป้าหมายขอรับบริการทั้งแบบให้เปล่าและสมัครเป็นสมาชิก

(6) การประเมินผล

ก. การศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนจะรับผิดชอบในการประเมินผลการเรียนการสอนศึกษาทางไกลในหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ข. การเรียนการสอนเพื่อเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะร่วมกับสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นนักผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาผ่านโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม

ค. การศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการประเมินผลการรับชมรายการศึกษาดูตามอัธยาศัย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539 : 39) ได้ศึกษาในช่วงการทดลองการออกอากาศของรายการโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมในเดือนสิงหาคม 2537 ได้มีการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในเรื่องของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในลักษณะปฏิสัมพันธ์ ระยะเวลาในแต่ละวิชาสอน และประสิทธิภาพของสื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม การทดลองกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการทดลองพบว่า (1) ทั้งครูและนักเรียนเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีปฏิสัมพันธ์ (ครูเตรียมการสอน นักเรียนทำกิจกรรมจากรายการโทรทัศน์และสอบถามครูผู้สอน) เป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนแบบใช้รายการโทรทัศน์ประกอบการสอน (2) ระยะเวลาที่เหมาะสมของรายการโทรทัศน์อยู่ระหว่าง 20-30 นาที เพราะระดับมัธยมศึกษามีวุฒิภาวะพอที่จะชมรายการที่ยาว 30 นาที และ 15 นาที เป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไป และ (3) ประสิทธิภาพของสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครูและนักเรียนเห็นว่ารายการโทรทัศน์ชุดวิชาทั่วไป มีการนำเสนอที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้นแต่ควรมีรายละเอียดมากขึ้น ไม่ควรเป็นเนื้อหาประกอบรายการหากมีเพลงประกอบด้วยก็จะดีมากแต่เห็นว่าเนื้อหาในชุดวิชาและรายการโทรทัศน์นั้นไม่ค่อยตรงกันเพราะเนื้อหาในรายการโทรทัศน์เป็นการสรุปเนื้อหาของทั้งชุด และในเรื่องของรายการภาษาอังกฤษนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสำเนียงของเจ้าของภาษา แม้ว่าฟังครั้งแรกจะไม่ค่อยเข้าใจแต่เมื่อมีการนำเสนออีกครั้งก็สามารถทำความเข้าใจได้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539 : 70) ได้ศึกษาการวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลในระบบโรงเรียนผ่านดาวเทียมระดับประถมศึกษา ได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ในปี พ.ศ. 2538 โดยการทดลองในโรงเรียนในจังหวัดขอนแก่นที่ใช้รายการโทรทัศน์ประกอบการวิชาศิลปศึกษา พลศึกษาและดนตรี โดยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสมแบบบูรณาการ และการเรียนการสอนแบบธรรมดาและใช้รายการโทรทัศน์ประกอบ ผลการทดลอง

พบว่า นักเรียนที่เรียนชอบใช้สื่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีผลการเรียนสูงขึ้นจริง ทักษะคิดของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อการเรียนการสอนอยู่ระดับดี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539 : 169-170) ได้ประเมินรูปแบบการบริหารในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผลการประเมินสรุปได้ว่า โรงเรียนมีการดำเนินงาน มีแผนการดำเนินงานแทบทุกเรื่องที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่โครงการกำหนดได้ อุปสรรคคือโรงเรียนไม่ได้รับตารางออกอากาศ และครูไม่มีโอกาสได้ชมรายการโทรทัศน์ หรือศึกษาเอกสารสรุปเนื้อหาวิชาของรายการโทรทัศน์ล่วงหน้า จึงสอนตามแบบที่กำหนดให้ไม่ได้แต่ก็ใช้เป็นการสอนเสริมและทบทวนความรู้ สัญญาณภาพจะไม่ชัดในวันที่อากาศแปรปรวนการต่อสายพ่วงจะทำให้รับภาพและเสียงไม่ชัดเจนและการนิเทศ ติดตามผลของโรงเรียนก็กระทำอย่างไม่เป็นทางการ หากพบหรือมีปัญหาที่จะมีการพูดคุยและช่วยปรับปรุงแก้ไข แต่ไม่มีแผนการติดตามผลที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างใด

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539 : 185) ได้มีการประเมินกระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ผลการประเมินและการติดตามผล พอสรุปได้ดังนี้ การศึกษาในระบบโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประมาณครึ่งหนึ่งเข้าใจค่อนข้างมากในเรื่องการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมแบบบูรณาการและเคยชี้แจงให้ครูผู้สอนรับทราบครูผู้สอนส่วนใหญ่ก็มีความเข้าใจและวิธีสอนนี้ และมีความพร้อมในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมการสอน ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความพอใจในรายการโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมากและค่อนข้างมากตามลำดับการเข้าชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโรงเรียนใช้ทั้ง 2 วิธี คือ ได้ชมในห้องที่จัดไว้ให้โดยเฉพาะ และชมในห้องเรียนปกติ ปัญหาที่พบก็เช่นเดียวกับการทดลองในเรื่องอื่นๆ คือ สื่อสิ่งพิมพ์มาถึงช้ากว่ากำหนดออกอากาศไม่ตรงกับตารางการออกอากาศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 (2548 : 7) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความพึงพอใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการรับชมการถ่ายทอดสดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้มาก โดยเฉพาะการสอนบางสาระวิชาที่ครูไม่ถนัด สามารถช่วยเหลือกรณีโรงเรียนขาดแคลนครู หรือมีครูไม่ครบชั้นได้เป็นอย่างดี สำหรับนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะชอบดูโทรทัศน์อยู่แล้ว เมื่อมีการเรียนการสอนผ่านทางโทรทัศน์ จึงเป็นความแปลกใหม่ของนักเรียน ทำให้มีความพึงพอใจและมีความสนใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น ถ้ามีการวางแผนการใช้ตาม

ตารางของโรงเรียนวังไกลกังวลอย่างดีแล้ว คาดว่าจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของแต่ละโรงเรียนดีขึ้น

ก้องเกียรติ พงศาปาน (2545 : 48) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า (1) คุณภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงานในระดับมาก (3) การเปลี่ยนแปลงหลังการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอยู่ในระดับปานกลาง (4) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ การขาดงบประมาณในการซ่อมแซม บำรุงรักษาและดำเนินการ หน่วยงานต้นสังกัดขาดการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผล บุคลากรระดับปฏิบัติการขาดความตระหนัก ความรู้และประสบการณ์ ชูได้รับสัญญาณดาวเทียมและอุปกรณ์เสริมอื่นๆ มิใช่เพียงพอ และขาดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานทั้งระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย (5) ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงาน คือ ควรให้ความรู้ผู้บริหารและครูด้วยการจัดการประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน การวางแผนดำเนินงาน การมอบหมายงานต้องชัดเจน ผู้รับผิดชอบต้องเหมาะสมกับงาน การจัดสรรงบประมาณและชูได้รับสัญญาณดาวเทียมและอุปกรณ์เสริมอื่นๆ ต้องพอเพียง ผู้บริหารทุกระดับต้องให้การนิเทศ ติดตามงาน

วิจิตรา วิเศษ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และความต้องการในการรับบริการของนักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับแต่ละด้านของปัญหาจากมากไปน้อย พบว่า ปัญหาอันดับแรกคือปัญหาด้านสื่อหนังสือแบบเรียน ตามด้วยปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ปัญหาด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับนักศึกษา ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปัญหาด้านครูผู้สอน ตามลำดับ โดยปัญหาอันดับแรกของแต่ละด้านมีดังนี้ (1) ด้านครูผู้สอน คือครูผู้สอนไม่พัฒนาการพบกลุ่มให้ทันสมัยให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา (2) ด้านสื่อหนังสือแบบเรียน คือสื่อหนังสือแบบเรียนไม่เพียงพอให้นักศึกษาใช้ (3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังไม่น่าสนใจ เช่นครูอ่านตำราให้นักศึกษาฟังหรือให้นักศึกษาอ่านตำราเองแล้วจัดทำรายงานส่ง (4) ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับนักศึกษา คือการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษายังไม่ทั่วถึง (5) ด้านการวัดผลประเมินผลคือข้อสอบ แบบวัดผลไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน ความต้องการในการรับบริการ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับความต้องการในแต่ละด้านจากมากไปน้อย พบว่าความต้องการอันดับแรกคือด้านครูผู้สอน ตามด้วยความต้องการด้านสื่อหนังสือแบบเรียน ความต้องการด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ความต้องการด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับ

นักศึกษา และความต้องการด้านการวัดผล ประเมินผล ตามลำดับ โดยความต้องการอันดับแรกของแต่ละด้าน มีดังนี้ (1) ด้านครูผู้สอน คือครูมีบุคลิกภาพ แต่งกายดี มีไหวพริบปฏิภาณและเป็นที่ปรึกษา ควคุมอารมณ์ได้ (2) ด้านสื่อหนังสือ แบบเรียน คือสื่อหนังสือ แบบเรียนที่ทันสมัย และปรับปรุงใหม่ทุกภาคเรียน (3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงทุกคน (4) ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับนักศึกษา คือนักศึกษาต้องการให้กำหนดตารางกิจกรรม แผนการปฏิบัติงานที่แน่นอนชัดเจน (5) ด้านการวัดผลประเมินผล คือมีการแจ้งผลการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคให้ทราบเป็นระยะๆ และต่อเนื่อง

วิโรจน์ ฤกษ์ศิริ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินสภาวะแวดล้อมด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการจัดการศึกษาทางไกลต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้บริหาร พบว่าสภาวะแวดล้อมส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ยกเว้นช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองมีความเหมาะสมในระดับมาก การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้ (1) ผลการประเมินผู้สอนด้านบุคลิกลักษณะส่วนตัว ตามความคิดเห็นของผู้เรียนพบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (2) ผลการประเมินผู้สอนด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้เรียนพบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (3) ผลการประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้เรียนพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมีสิ่งรบกวนทำให้เสียสมาธิในการเรียนวิชานี้อยู่ในระดับน้อยที่สุด การประเมินกระบวนการ ซึ่งเป็นการประเมินการจัดกระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สรุปได้ดังนี้ (1) ผลการประเมินความเหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้เรียนในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (2) ผลการประเมินความเหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านการใช้วัสดุและสื่อการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้เรียนในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (3) ผลการประเมินความเหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เรียนในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (4) ผลการประเมินความเหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนกับผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้เรียนในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (5) ผลการวัดเจตคติของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอยู่ในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมยังมีข้อบกพร่องที่ผู้เรียนให้ข้อมูลไว้ได้แก่ ครูบางคนเตรียมตัวมาไม่ดี ไม่ได้ศึกษาเนื้อหามาก่อนทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ครูบางคนมักจะทำให้ผู้เรียนนั่งดูโดยที่ครูทำงานอย่างอื่น ทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่

วางแผนไว้ งานราชการก็มีส่วนทำให้ครูไม่ว่างที่จะมาสอนจึงปล่อยให้ผู้เรียน เรียนกันตามลำพัง กิจกรรมภายในโรงเรียนทำให้การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมกระทำไม่ได้ไม่ต่อเนื่องอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีก็มีส่วนบ้างในการทำให้การจัดการเรียนการสอนหยุดชะงักจากสัญญาณดาวเทียมหรืออุปกรณ์เสียหาย การประเมินผลผลิต ซึ่งเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผลวิจัยพบว่า (1) ผลการวัดเจตคติของครู โรงเรียนชุมชนบ้านพุดหง ครูโรงเรียนอื่นๆ ผู้นำชุมชนในตำบลหินตก ที่มาใช้บริการทางวิชาการ ได้แก่ การเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาและการรับข้อมูลสารสนเทศทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีเจตคติที่ดีในระดับมากที่สุด (2) ผู้เรียนมีระดับผลการเรียนในวิชาที่สอนทางไกลผ่านดาวเทียม มีระดับดีมากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมา มีระดับผลการเรียนดีมาก (ร้อยละ 28) ปานกลาง (ร้อยละ 22) และน้อยที่สุดคือระดับพอใช้ (ร้อยละ 2) และผู้เรียนร้อยละ 98 มีผลการเรียนระดับปานกลางถึงดีมาก (3) ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน พบว่า 1) ผู้เรียนได้ฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น 2) ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนมากขึ้น 3) ผู้เรียนได้ประเมินกันเองภายในห้องเรียนจึงทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น 4) ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่ามีความรู้ที่กว้างไกลมากขึ้น สามารถไปพูดคุยกับคนอื่น ๆ ได้อย่างไม่อายใคร 5) ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น 6) ผู้เรียนมีทักษะและแนวทางในการแสวงหาความรู้ต่อไปในอนาคต

ถนอม พรหมประไพ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า (1) ความเหมาะสมของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ทั้งด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน การจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับมาก (2) ความพึงพอใจที่มีต่อผลจากการบริหารและการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ทั้งด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน การจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และประเมินผล และผลผลิตอยู่ในระดับมาก (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่เรียนด้วยการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล ตลอดจนแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร คือ โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 26 โรงเรียน ซึ่งได้ดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รายชื่อโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนผู้บริหาร	จำนวนครู	รวม
1	บ้านทางหวาย	เมืองประจวบฯ	1	4	5
2	บ้านห้วยใหญ่	เมืองประจวบฯ	1	4	5
3	ยุวสมาคมประจวบฯ	เมืองประจวบฯ	1	5	6
4	บ้านหนองหิน	เมืองประจวบฯ	1	4	5
5	บ้านย่านซื่อ	เมืองประจวบฯ	1	5	6
6	บ้านคลองชายธง	เมืองประจวบฯ	1	5	6
7	บ้านหนองปุลก	เมืองประจวบฯ	1	6	7
8	บ้านหนองกก	เมืองประจวบฯ	1	6	7
9	ประชานูรณะวิทยา	เมืองประจวบฯ	1	6	7
10	อ่างทองพัฒนา	ทับสะแก	1	4	5

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนผู้บริหาร	จำนวนครู	รวม
11	วัดนาล้อม	ทับสะแก	1	4	5
12	บ้านหินเทิน	ทับสะแก	1	5	6
13	ประชาราษฎร์บำรุง	ทับสะแก	1	6	7
14	บ้านคอนทราย	ทับสะแก	1	7	8
15	บ้านคอนสูง	บางสะพาน	1	3	4
16	วัดถ้ำคีรีวงศ์	บางสะพาน	1	3	4
17	บ้านคอนทอง	บางสะพาน	1	4	5
16	บ้านถ้ำเขาน้อย	บางสะพาน	1	4	5
19	ไตรภพทัศนทานนท์	บางสะพาน	1	4	5
20	บ้านหินกอง	บางสะพาน	1	7	8
21	บ้านอ่าวยาง	บางสะพาน	1	6	7
22	บ้านทุ่งไทร	บางสะพานน้อย	1	4	5
23	บ้านปากแพรก	บางสะพานน้อย	1	3	4
24	บ้านทรายทอง	บางสะพานน้อย	1	4	5
25	วัดคอนตะเคียน	บางสะพานน้อย	1	5	6
26	วัดเขาราชบุรีบำรุง	บางสะพานน้อย	1	4	5
รวม			26	122	148

ที่มา : ข้อมูล 10 มิถุนายน 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จากประชากร 148 คน ได้ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 26 คน และครูผู้สอนในโรงเรียน อย่างน้อยโรงเรียนละ 3 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 78 คน รวมทั้งหมด 104 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่องกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยได้สร้างเครื่องมือให้เหมาะสมกับกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ แจกแจงความถี่ มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหาร และปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม ใน 4 ขั้นตอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมใน อนาคต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบแจกแจงความถี่และคำถามปลายเปิด มีจำนวน 8 ข้อ

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ดำเนินการสร้างขึ้น ตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครื่องมือวิจัย และศึกษาจากเครื่องมือการวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2.2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 กำหนดประเด็นคำถามสำหรับแบบสอบถามแต่ละตอน

2.2.4 ร่างเครื่องมือแบบสอบถาม แล้วนำเครื่องมือฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

2.2.5 ปรับแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.6 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของเครื่องมือกับโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านบน โรงเรียนบ้านลำโพง โรงเรียนบ้านเขาแดง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีค่าความเที่ยงด้านสภาพการบริหาร ได้ค่า 0.9318 ด้านปัญหาในการบริหาร ได้ค่า 0.9387

2.2.7 นำข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของเครื่องมือ มาปรับปรุงและ จัดสร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล

3.2 จัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 โรงเรียนโดยทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้จัดส่งซองปิดผนึกและเจ้าหน้าที่ส่งคืนผู้วิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการคืนแบบสอบถาม

3.3 รวบรวมเครื่องมือวิจัยที่ได้รับการส่งคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ จากการรวบรวมเครื่องมือวิจัยปรากฏว่า มีแบบสอบถามได้รับการตอบและส่งคืน จำนวน 104 ชุด

3.4 ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2551 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2551

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาพิจารณาตรวจสอบคัดเลือกเอาแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ใช้ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1981:184) ดังนี้

ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง สภาพการบริหาร ระดับมากที่สุด
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง สภาพการบริหาร ระดับมาก
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายถึง สภาพการบริหาร ระดับปานกลาง
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายถึง สภาพการบริหาร ระดับน้อย
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายถึง สภาพการบริหาร ระดับน้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์ปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ใช้ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1981:184) ดังนี้

ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง ปัญหาในการบริหาร ระดับมากที่สุด
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง ปัญหาในการบริหาร ระดับมาก
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายถึง ปัญหาในการบริหาร ระดับปานกลาง
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายถึง ปัญหาในการบริหาร ระดับน้อย
ค่า \bar{X}	ตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายถึง ปัญหาในการบริหาร ระดับน้อยที่สุด

4.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการแจกแจงความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 104 คน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตอนที่ 3 ปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ในอนาคต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	40	38.5
2. หญิง	64	61.5
รวม	104	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
1. ไม่เกิน 30 ปี	10	9.6
2. 31 – 40 ปี	11	10.6
3. 41 – 50 ปี	43	41.3
4. 51 – 60 ปี	40	38.5
รวม	104	100.0
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1. ไม่เกิน 10 ปี	21	20.2
2. 11 – 15 ปี	8	7.7
3. 16 – 20 ปี	7	6.7
4. 20 ปีขึ้นไป	68	65.4
รวม	104	100.0
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.9
2. ปริญญาตรี	82	78.9
3. สูงกว่าปริญญาตรี	20	19.2
รวม	104	100.0
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
1. ครูอัตราจ้าง	4	3.8
2. พนักงานราชการ	1	1.0
3. ครู	73	70.2
4. ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง	26	25.0
รวม	104	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม		
1. เคย	71	68.3
2. ไม่เคย	33	31.7
รวม	104	100.0

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 และเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 41 - 50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมาคือช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 ช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 และช่วงอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6

สำหรับประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 65.4 รองลงมาคือมีประสบการณ์ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ประสบการณ์ 11 - 15 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และประสบการณ์ 16 - 20 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 78.9 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ครูอัตราจ้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และพนักงานราชการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

การผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 และผู้ที่ยังไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7

ตอนที่ 2 สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร ด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	สภาพการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
1	ความพร้อมด้านห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับนักเรียน	4.21	.70	มาก
2	ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ	3.23	.99	ปานกลาง
3	ความพร้อมด้านคู่มือการเรียนการสอน ตารางออกอากาศ และเอกสารประกอบบทเรียนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.59	.82	มาก
รวม		3.67	.62	มาก

ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับสภาพการบริหาร ด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ความพร้อมด้านห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) รองลงมาคือ ความพร้อมด้านคู่มือการเรียนการสอน ตารางออกอากาศ และเอกสารประกอบบทเรียนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) และความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร
ด้านการวางแผนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	สภาพการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
4	การจัดเตรียมห้องเรียน กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์สัญญาณผ่านดาวเทียม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.94	.69	มาก
5	การจัดเตรียมให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด และห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.29	.82	ปานกลาง
6	การสร้างความเข้าใจ และกำหนดบุคลากรรับผิดชอบ การมอบหมายงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.50	.77	มาก
รวม		3.57	.57	มาก

ตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับสภาพการบริหาร ด้านการวางแผนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.57$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ การจัดเตรียมห้องเรียน กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์สัญญาณผ่านดาวเทียม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) รองลงมาคือ การสร้าง ความเข้าใจ และกำหนดบุคลากรรับผิดชอบ การมอบหมายงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$) และการจัดเตรียมให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร
ด้านการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	สภาพการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
7	การเตรียมการสอน การเขียนแผนการสอน และ ความกระตือรือร้น ในการจัดการเรียนการสอนของครู	3.38	.75	ปานกลาง
8	การจัดการเรียนการสอนของครู อย่างมีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู	3.52	.66	มาก
9	การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์ กับรายการ โทรทัศน์	3.27	.90	ปานกลาง
10	การให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ของนักเรียน	3.72	.64	มาก
11	การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีและปฏิทินในการดำเนินงาน หรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.23	.97	ปานกลาง
12	การนิเทศภายใน เชื่อมเยือน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน และชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน	3.24	.89	ปานกลาง
13	การสนับสนุน ส่งเสริม อำนาจความสะดวกของผู้บริหาร ครูภายใน โรงเรียน ชุมชน และภาคเอกชน	3.48	.81	ปานกลาง
รวม		3.40	.65	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับสภาพการบริหาร ด้านการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมาก ไปน้อยเป็นดังนี้ การให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) การสนับสนุน ส่งเสริม อำนาจความสะดวกของผู้บริหาร ครูภายใน โรงเรียน ชุมชน และภาคเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) การเตรียมการสอน การเขียนแผนการสอน และความกระตือรือร้น ในการจัดการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูมี

ความสัมพันธ์กับรายการโทรทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) การนิเทศภายใน เชื่อมเขื่อน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$) และมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีและปฏิทินในการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพการบริหาร
ด้านการประเมินผลในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	สภาพการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
14	ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.77	.64	มาก
15	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	3.48	.68	ปานกลาง
16	การใช้เวลาในการค้นคว้า และพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน	3.28	.78	ปานกลาง
17	การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน	3.46	.68	ปานกลาง
18	ความรู้และประสบการณ์ที่ครูได้รับจากการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.67	.66	มาก
19	ความตระหนักในคุณค่าของการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของครูและผู้เกี่ยวข้อง	3.71	.73	มาก
20	การสรุปประเมินผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อเป็นข้อมูลปรับปรุงในการดำเนินงานในปีต่อไป	3.38	.90	ปานกลาง
รวม		3.53	.57	มาก
รวมทั้งหมด		3.54	.51	มาก

ตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับสภาพการบริหาร ด้านการประเมินผลในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนทางไกลผ่าน

ดาวเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) รองลงมาคือ ความตระหนักในคุณค่าของการเรียนการสอน ทางไกลผ่านดาวเทียมของครูและผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) ความรู้และประสบการณ์ ที่ครูได้รับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) การวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) การสรุปประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อเป็นข้อมูลปรับปรุงในการดำเนินงาน ในปีต่อไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) และการใช้เวลาในการค้นคว้าและพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่ เรียนของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) ตามลำดับ สรุปว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขต พื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีสภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$)

ตอนที่ 3 ปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการศึกษาสภาพความจำเป็น ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ปัญหาในการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
1	ความพร้อมด้านห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับนักเรียน	2.18	.81	น้อย
2	ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการ ใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ	2.76	1.09	ปานกลาง
3	ความพร้อมด้านคู่มือการเรียนการสอน ตารางออกอากาศ และเอกสารประกอบบทเรียนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.46	.90	น้อย
รวม		2.46	.76	น้อย

ตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการศึกษาสภาพความจำเป็น ในการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการ

จากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ปัญหาความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.76$) รองลงมาคือ ปัญหาความพร้อมด้านคู่มือการเรียนการสอน ตารางออกอากาศ และเอกสารประกอบบทเรียนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$) และปัญหาความพร้อมด้านห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับนักเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.18$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหารด้านการวางแผน ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ปัญหาในการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
4	การจัดเตรียมห้องเรียน กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์สัญญาณผ่านดาวเทียม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.13	.83	น้อย
5	การจัดเตรียมให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด และห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.45	.88	น้อย
6	การสร้างความเข้าใจ และกำหนดบุคลากรรับผิดชอบ การมอบหมายงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.44	.78	น้อย
รวม		2.34	.68	น้อย

ตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจำบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการวางแผนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.34$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ปัญหาการจัดเตรียมให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.45$) รองลงมาคือ ปัญหาการสร้างความเข้าใจ และกำหนดบุคลากรรับผิดชอบ การมอบหมายงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.44$) และ

ปัญหาการจัดเตรียมห้องเรียน กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์สัญญาณผ่านดาวเทียม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการดำเนินงาน ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ปัญหาในการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
7	การเตรียมการสอน การเขียนแผนการสอน และ ความกระตือรือร้น ในการจัดการเรียนการสอนของครู	2.41	.80	น้อย
8	การจัดการเรียนการสอนของครู อย่างมีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู	2.47	.82	น้อย
9	การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์ กับรายการ โทรทัศน์	2.58	.87	ปานกลาง
10	การให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ของนักเรียน	2.37	.82	น้อย
11	การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีและปฏิทินในการดำเนินงาน หรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.55	.96	ปานกลาง
12	การนิเทศภายใน เชื่อมเยือน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน และชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน	2.49	.82	น้อย
13	การสนับสนุน ส่งเสริม อำนาจความสะดวกของผู้บริหาร ครูภายใน โรงเรียน ชุมชน และภาคเอกชน	2.39	.84	น้อย
รวม		2.46	.68	น้อย

ตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมากไป น้อยเป็นดังนี้ ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับรายการ โทรทัศน์ อยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.58$) รองลงมาคือ ปัญหาการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีและปฏิทินใน

การดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.55$) ปัญหาการนิเทศภายใน เข้มเขื่อน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.49$) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.47$) ปัญหาการเตรียมการสอน การเขียนแผนการสอน และความกระตือรือร้น ในการจัดการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.41$) ปัญหาการสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกของผู้บริหาร ครูภายในโรงเรียน ชุมชน และภาคเอกชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.39$) และการให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.37$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาในการบริหาร
ด้านการประเมินผล ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ปัญหาในการบริหาร		
		\bar{X}	SD	ระดับ
14	ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.32	.77	น้อย
15	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	2.37	.77	น้อย
16	การใช้เวลาในการค้นคว้า และพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน	2.40	.77	น้อย
17	การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน	2.38	.78	น้อย
18	ความรู้และประสบการณ์ที่ครูได้รับจากการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.26	.73	น้อย
19	ความตระหนักในคุณค่าของการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของครูและผู้เกี่ยวข้อง	2.28	.71	น้อย
20	การสรุปประเมินผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อเป็นข้อมูลปรับปรุงในการดำเนินงานในปีต่อไป	2.28	.71	น้อย
รวม		2.32	.64	น้อย
รวมทั้งหมด		2.40	.60	น้อย

ตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีระดับปัญหาในการบริหาร ด้านการประเมินผลในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.32$) และเมื่อเรียงลำดับในแต่ละรายการจากมากไป น้อยเป็นดังนี้ ปัญหาการใช้เวลาในการค้นคว้าและพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X}=2.40$) รองลงมาคือ ปัญหาการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน อยู่ ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.38$) ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.37$) ปัญหาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่นักเรียน ได้รับจากการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.32$) ปัญหาความ ตระหนักในคุณค่าของการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของครูและผู้เกี่ยวข้องและปัญหาการ สรุปรประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อเป็นข้อมูลปรับปรุงในการดำเนินงานในปีต่อไป อยู่ใน ระดับน้อยเท่ากัน ($\bar{X}=2.28$) และปัญหาความรู้และประสบการณ์ที่ครูได้รับจากการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.26$) ตามลำดับ สรุปว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขต พื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีสภาพปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.40$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในอนาคต

จากการตอบแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เพื่อให้เห็นความคิดเห็นโดยอิสระในด้านข้อเสนอแนะ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต ปรากฏข้อสรุปสำคัญ ๆ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในอนาคต

อันดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การส่งคู่มือครู และตารางการออกอากาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนเปิดเรียน	73
2	โรงเรียนมีการจัดทำแผน โครงการ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียน	60
2	การสนับสนุนเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน	60
3	การจัดประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะเพิ่มประสบการณ์ และสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนการสอน	58
3	การจัดสรรงบประมาณในการซ่อม/บำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	58
3	การจัดอุปกรณ์บันทึกรายการโทรทัศน์ เพื่อบันทึกรายการที่ไม่ได้รับชม หรือเพื่อการทบทวนบทเรียน	58
4	หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยกรณีพิเศษ ติดตามผลการดำเนินงาน	54

มีข้อเสนอแนะจากตารางที่ 4.10 โรงเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการส่งคู่มือครู ตารางการออกอากาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนเปิดเรียนเป็นอันดับแรก อันดับที่สองให้โรงเรียนมีการจัดทำแผน โครงการ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียนและให้มีการสนับสนุนเอกสาร

และสื่อประกอบการเรียนการสอน อันดันดับที่สามให้มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะ เพิ่มประสบการณ์ และสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนการสอนและให้มีการจัดสรรงบประมาณในการซ่อม/บำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมและการจัดอุปกรณ์ บันทึกรายการโทรทัศน์ เพื่อบันทึกรายการที่ไม่ได้รับชม หรือเพื่อการทบทวนบทเรียน และอันดันดับที่สี่ให้หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกล ผ่านดาวเทียม โดยการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาสภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประการที่สองเพื่อศึกษาปัญหา ในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และประการที่สามเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาจากกระบวนการบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามคู่มือบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน มีกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพความจำเป็น (2) การวางแผน (3) การดำเนินงาน (4) การประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 26 คน และครูผู้สอนในโรงเรียน อย่างน้อยโรงเรียนละ 3 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 คน รวมทั้งหมด 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหาร และปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในอนาคต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ การวิเคราะห์สภาพการบริหาร และปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการแจกแจงความถี่

1. สรุปการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 65.4 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 78.9 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 ด้านการผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3

1.2 สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

โรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีสภาพการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอยู่ในระดับมาก ในด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยมีรายการที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ในด้านการวางแผนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยมีรายการที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดเตรียมให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ในด้านการดำเนินงานการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายการที่อยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) การให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน และ 2) การจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู และในด้านการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยมีรายการที่อยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการคือ 1) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันของ

นักเรียน 3) การสรุปประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อเป็นข้อมูลปรับปรุงในการดำเนินงานในปีต่อไป และ 4) การใช้เวลาในการค้นคว้าและพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน

1.3 ปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

โรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอยู่ในระดับน้อย ปัญหาในด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางรายการเดียว คือ ปัญหาความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียม ตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ปัญหาในด้านการวางแผนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในทุกรายการอยู่ในระดับน้อย ปัญหาในด้านการดำเนินงานการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 รายการ คือ 1) ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับรายการโทรทัศน์ และ 2) ปัญหาการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีและปฏิทินในการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และปัญหาในด้านการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในทุกรายการอยู่ในระดับน้อย

1.4 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้สรุปข้อเสนอแนะเป็นดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยจัดลำดับความสำคัญ 4 อันดับ ดังนี้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการส่งคู่มือครู ตารางการออกอากาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนเปิดเรียนเป็นอันดับแรก อันดับที่สองให้โรงเรียนมีการจัดทำแผน โครงการ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียนและให้มีการสนับสนุนเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน อันดับที่สามให้มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะ เพิ่มประสบการณ์ และสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนการสอนและให้มีการจัดสรรงบประมาณในการซ่อม/บำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมและการจัดอุปกรณ์บันทึกรายการโทรทัศน์ เพื่อบันทึกรายการที่ไม่ได้รับชม หรือเพื่อการทบทวนบทเรียน และอันดับที่สี่ให้หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลแยกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่าสภาพการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียน ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กได้ และเมื่อพิจารณาในกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้านการศึกษาสภาพความจำเป็นและด้านการวางแผนพบว่า มีรายการที่มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง คือ 1) ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียมตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ และ 2) การจัดเตรียมให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการดำเนินงาน พบว่าสภาพการบริหารมีระดับปานกลาง ด้านการประเมินผลโรงเรียนขนาดเล็กมีการประเมินผลเป็นประจำทุกปีตามปกติอยู่แล้ว จึงทำให้สภาพการบริหารด้านการประเมินผลมีระดับมากนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินกระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในระบบโรงเรียน และมีการติดตามผลพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจค่อนข้างมากในเรื่องกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และเคยชี้แจงให้ครูผู้สอนรับทราบ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ก็มีความเข้าใจและใช้วิธีสอนนี้ และมีความพร้อมในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมการสอน ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความพอใจในรายการโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมากและค่อนข้างมากตามลำดับ การเข้าชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโรงเรียนใช้ทั้ง 2 วิธี คือ ได้ชมในห้องที่จัดไว้ให้โดยเฉพาะ และชมในห้องเรียนปกติ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2539 : 185) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความพึงพอใจสามารถใช้ประโยชน์จากการรับชมการถ่ายทอดสดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้มาก โดยเฉพาะการสอนบางสาระวิชาที่ครูไม่ถนัด สามารถช่วยเหลือกรณีโรงเรียนขาดแคลนครู หรือมีครูไม่ครบชั้นได้เป็น

อย่างดี สำหรับนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะชอบดูโทรทัศน์อยู่แล้ว เมื่อมีการเรียนการสอนผ่านทางโทรทัศน์ จึงเป็นความแปลกใหม่ของนักเรียน ทำให้มีความพึงพอใจและมีความสนใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น ถ้ามีการวางแผนการใช้ตามตารางของโรงเรียนวังไกลกังวลอย่างดีแล้ว คาดว่าจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของแต่ละโรงเรียนดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2548 : 7)

2.2 ปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่าปัญหาในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีกระบวนการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียน ตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดย การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้โดยมี ปัญหาอุปสรรคในการบริหารบ้างในบางรายการ และเมื่อพิจารณาในกระบวนการบริหารการจัดการ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้านการศึกษาสภาพความจำเป็น พบว่ามีรายการที่มีปัญหาในการ บริหารอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้และ บำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณผ่านดาวเทียมตลอดจนให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ด้านการ ดำเนินงาน พบว่ามีรายการที่มีปัญหาในการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง คือ 1) การใช้สื่อการ เรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับรายการโทรทัศน์ และ 2) การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี และปฏิทินในการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 3 พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความ ชัดเจนในการดำเนินงานตามโครงการเนื่องจากไม่มีการสั่งการจากหน่วยงานต้นสังกัด และการส่ง เอกสารได้แก่ ตารางออกอากาศ สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ให้แก่สถานศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันต่อการ นำไปใช้ของสถานศึกษา (ก้องเกียรติ พงศาปาน 2545 : 48) สาเหตุที่ทำให้ปัญหาในการบริหารการ จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กไม่ มีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม และการใช้ คู่มือ รัรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณที่ติดตั้งให้แก่โรงเรียนแล้ว โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้มีการใช้สื่อ หรือมีการใช้สื่อบ้างเป็นบางครั้ง หรือบุคลากรขาด การจัดเตรียมสื่อประกอบการเรียนการสอนตามรายการโทรทัศน์การออกอากาศในแต่ละวัน และ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน หรือ โครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นการเฉพาะหรือผนวกไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของโรงเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมยังมีข้อบกพร่องที่ผู้เรียนให้ข้อมูลไว้

ได้แก่ ครูบางคนเตรียมตัวมาไม่ดี ไม่ได้ศึกษาเนื้อหามาก่อนทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ครูบางคนมักจะให้ผู้เรียนนั่งดูโดยที่ครูทำงานอย่างอื่น ทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ งานราชการก็มีส่วนทำให้ครูไม่ว่างที่จะมาสอนจึงปล่อยให้ผู้เรียน เรียนกันตามลำพัง กิจกรรมภายในโรงเรียนทำให้การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมกระทำไม่ได้ต่อเนื่อง อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีก็มีส่วนบ้างในการทำให้การจัดการเรียนการสอนหยุดชะงักจากสัญญาณดาวเทียมหรืออุปกรณ์เสียหาย (วิโรจน์ ฤกษ์ศิริ 2550 : บทคัดย่อ)

2.3 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สรุปได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ส่วนใหญ่ต้องการให้ (1) มีการส่งคู่มือครู และตารางการออกอากาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนเปิดเรียน (2) โรงเรียนจัดทำแผน โครงการ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียน และ (3) การสนับสนุนเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญต่อกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพียงแต่ให้ได้รับการสนับสนุน และการประสานงานจากต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในการติดต่อ ประสานงานกับโรงเรียนวังไกลกังวลหรือมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในความต้องการดังกล่าวก็จะส่งผลให้กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงาน คือ ควรให้ความรู้ผู้บริหารและครูด้วยการจัดการประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน การวางแผนดำเนินงาน การมอบหมายงานต้องชัดเจน ผู้รับผิดชอบต้องเหมาะสมกับงาน การจัดสรรงบประมาณและชุดรับสัญญาณดาวเทียมและอุปกรณ์เสริมอื่นๆ ต้องพอเพียง ผู้บริหารทุกระดับต้องให้การนิเทศ ติดตามงาน (ก้องเกียรติ พงศาปาน 2545 : 48)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทำให้ทราบถึงระดับสภาพการบริหารและระดับปัญหาในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และข้อเสนอแนะในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในอนาคต จึงขอเสนอแนะดังนี้

3.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ควรมีการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดการอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่าน

ดาวเทียม และการใช้ คุแล รักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม โดยเน้นด้านการสนับสนุนงบประมาณ การประชุมอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ เพื่อนำมาพัฒนาต่อไป

3.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ควรมีการจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมร่วมกัน เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร และปัญหาอุปสรรคในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมต่อไป

3.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประสานกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในสนับสนุนเอกสาร คู่มือครู ตารางการออกอากาศ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ให้กับโรงเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในโอกาสต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความตระหนักของผู้บริหารโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

3.2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกับโรงเรียนขนาดเล็กทั่วไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม *การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2539
- _____ . *คู่มือการจัดการสอนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับการศึกษาในระบบ
โรงเรียน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
ม.ป.ป.
- _____ . *คู่มือการตัดโอนชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมแก่นักเรียน สังกัดต่างๆ*
กรุงเทพมหานคร ไร่ไทยเพรส 2542
- _____ . *คู่มือบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย ม.ป.ป.
- _____ . “รายงานการประเมินผลการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่าน
ดาวเทียมระดับประถมศึกษาในระบบโรงเรียน” กรุงเทพมหานคร กรมการศึกษานอก
โรงเรียน 2539 (อัดสำเนา)
- _____ . “รายงานการประเมินผลรูปแบบการบริหาร โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ภาคเรียนที่ 2/2538” กรุงเทพมหานคร กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2539 (อัดสำเนา)
- _____ . “สรุปผลการวิจัย ประเมินผลและติดตามผล โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียม” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2539
- ก้องเกียรติ พงศาปาน “การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษาที่ 3” วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545
- เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, สำนักงาน “รายงานผลโครงการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” 2549 (อัดสำเนา)
- คณะ พรหมประไพ “การพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1”
รายงานการวิจัยโรงเรียนบ้านท่าเสด็จ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต
1 2549
- ถวิล เกื้อดวงค์ *การบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2530
- ธงชัย สันติวงษ์ *การวางแผน* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2539

- ธีรวุฒิ ปทุมนพรัตน์ *การบริหารการศึกษา* สงขลา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2529
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร บพิธการพิมพ์ 2534
- บุญเลิศ ไพรินทร์ *การบริหารงานบุคคล* กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
2530
- ประชุม รอดประเสริฐ “เอกสารประกอบการสอน เรื่องความรู้เกี่ยวกับการบริหาร”
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2533
- ปราโมทย์ โชติมงคล *“การพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการครู”*
กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ก.ค. 2539
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ *การบริหารงานวิชาการ* กรุงเทพมหานคร สหมิตรออฟเซต 2535
- ภิญโญ สาธร *การบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2517
_____. *หลักการบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2523
- เมธี ปิณฑนานนท์ *การบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร 2525
- วิจิตร ศรีสอาน “หน่วยที่ 1 การบริหาร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา*
เล่มที่ 1 หน้า 6 นนทบุรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2523
_____. “หน่วยที่ 1-5 กระบวนการวางแผนและทรัพยากรบริหาร” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา*
บริหารบุคลากรในโรงเรียน นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2536
- วิจิตร ศรีสอาน และคณะ “หน่วยที่ 2 ภารกิจและความสัมพันธ์ของการศึกษาทางไกลกับการศึกษา
รูปแบบต่างๆ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาทางไกล* หน้า 41-76 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2534
- วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*
สมุทรปราการ ขนิษฐาการพิมพ์ 2523
- วิจิตรา วิเศษ “ปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และความต้องการในการรับ
บริการของนักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออุบลรัตน์ จังหวัด
ขอนแก่น” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร*
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2545

วิโรจน์ ฤกษ์ศิริ “การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนชุมชนบ้าน
พุดหง อำเภอร่อนพิบูลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3”
รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนชุมชนบ้านพุดหง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ
านครศรีธรรมราช เขต 3 2550

ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม *การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2539

_____ . “บทสรุปโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” กรุงเทพมหานคร กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน ม.ป.ป. (อัครสำเนา)

สมาน รังสิโยกฤษณ์ และคณะ *หลักการบริหารเบื้องต้น* สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ *หลักการบริหารการศึกษา* สงขลา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา 2542

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และ สมาน รังสิโยกฤษณ์ *หลักการบริหารเบื้องต้น* สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
กรุงเทพมหานคร 2539

สุพัตร์ พิบูลย์ <http://www.stou.ac.th/offices/ord/New/seminar/download/04.doc>

สุภรณ์ ศรีพหล *หลักและระบบบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2523

สุวกิจ ศรีปีดดา *องค์การและการจัดการ* มหาสารคาม อภิชาตการพิมพ์ 2533

สุวิมล ว่องวานิช *การวิจัยประเมินความจำเป็น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2544

สมบูรณ์ พรธนาภพ *หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร อนงค์ศิลป์การพิมพ์
2521

สมพงษ์ เกษมสิน *การวางแผนงานบุคคลแผนใหม่* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช 2516

_____ . *การบริหาร* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2526

สมยศ นาวิการ *การบริหาร* กรุงเทพมหานคร สมหมายการพิมพ์ 2525

เสนาะ ดิยาว *การบริหารงานบุคคล* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยวชิรธรรมศาสตร์ 2537

เอกชัย กี่สุขพันธ์ *หลักบริหารทั่วไป* กรุงเทพมหานคร อนงค์ศิลป์การพิมพ์ 2527

อุทัย ธรรมเดโช *หลักบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์ 2531

อุทัย บุญประเสริฐ *หลักบริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วน เอส. ดี. เพรส. 2521

American Association of School Administrators. *Staff Relations in School Administration.*

Washington D.C. Thirty-Third Yearbook, 1955

Best, John W. *Research in Education.* New Jersey Prentice Hall EngleCliffs, 1981

Chruden, Herbert J. and Sherman, Arthur W. Jr *Personel Management.* Ohio Ohio South
Western Publishing Co, 1981

Daft, Richard L. *Management.* America The Dryden Press, 1994

Donnel, Koontz and Weirich Hering. *Essential of Management.* New York McGeaw - Hill,
1976

Gregg, Russell T. *The Administration Process in Administrative in Education.* New York
Harper Brothers Publishers, 1957

Gulick, Lutherl. *Not on the theory of Organization in Paper on Science of Administration*
New York Institute of Public Administration Columbia University, 1963

Holmberg, B. *Distance Education: A Suevey and Bibliogrrophy.* London Kogan Page, 1977

Kaye, A. R. *Distance Education in Husen, Torstin The International Encyclopedia of*
Education. New York: Pegemon Press, 1985

Robbins, S.P. *The Administrative Process.* London Prentice-Hall, 1980

Sergiovanni, Thomas. *Educational Leadership.* New York McGeaw - Hill, 1983

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายละเอียดผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ โรงเรียนขนาดเล็ก
ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

-
1. นายเอี่ยม จันทร์สุขโข ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังน้ำเขียว
วุฒิทางการศึกษา ศษ.ม. วิชาเอก บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการบริหารการศึกษา
 2. ว่าที่ ร.ต. เสรี สุขกันตะ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว
วุฒิทางการศึกษา กศ.ม. วิชาเอก การวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการวัดผลการศึกษา
 3. นายอาทร จันท์แดง ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
วุฒิทางการศึกษา ก.ม. วิชาเอก นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการนิเทศและพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก
 4. นางวันทนา คิคห้วน ตำแหน่ง ครู คศ.3 โรงเรียนบ้านหนองมะค่า
วุฒิทางการศึกษา ก.บ. วิชาเอก ภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านภาษาไทย
 5. นายเสรี วรรธาโก ตำแหน่ง ครูใหญ่โรงเรียนวังไกลกังวล
วุฒิทางการศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิต การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีต่อกระบวนการ บริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ใน 4 ด้าน คือ (1) การศึกษาสภาพความจำเป็น (2) การวางแผน (3) การดำเนินงาน และ(4) การประเมินผล

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม ที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนให้สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คำตอบของท่านจะเป็น ประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จึงใคร่ขอความกรุณาจาก ท่านตอบคำถามทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และการ ตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และหน่วยงานของท่านแต่ ประการใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหาร และปัญหาในการบริหาร

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ใน 4 ด้าน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในอนาคต

ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

นายสุรวุฒิ จุสวຍ
นักศึกษาระดับปริญญาโท แผนกวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 ไม่เกิน 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

 ไม่เกิน 10 ปี 11 – 15 ปี 16 – 20 ปี 21 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

 ครูอัตราจ้าง พนักงานราชการ ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษากรในตำแหน่ง

6. ท่านเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมหรือไม่

 เคย ไม่เคย

ตอนที่ 2 สภาพการบริหาร และปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

คำชี้แจง ถ้ากำหนดระดับสภาพการบริหาร และระดับปัญหาในการบริหาร ในแต่ละรายการที่ประเมินเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 มากที่สุด หมายถึง

มีสภาพการบริหารเรื่องนั้นๆ อย่างเป็นระบบยิ่ง มีเอกสารที่แสดงถึงการบริหารอย่างชัดเจน / ครบถ้วน และมีปัญหาในการบริหารมากที่สุด

ระดับ 4 มาก หมายถึง

มีสภาพการบริหารเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างเป็นระบบ มีเอกสารหลักฐานที่สะท้อนถึงการบริหารบ้าง แต่ไม่ครบครัน และมีปัญหาในการบริหารมากพอสมควร

ระดับ 3 ปานกลาง หมายถึง

มีสภาพการบริหารเรื่องนั้นๆ บ้างในบางโอกาสหรือในจังหวะที่เหมาะสม ไม่ได้บริหารอย่างสม่ำเสมอ อาจมีเอกสารหลักฐานที่สะท้อนถึงการบริหารบ้างแต่ไม่ชัดเจนนัก และมีปัญหาในการบริหารบ้าง

ระดับ 2 น้อย หมายถึง

เคยมีสภาพการบริหารในบางครั้ง ไม่ได้บริหารอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานในการบริหาร และมีปัญหาในการบริหารบ้างเพียงเล็กน้อย

ระดับ 1 น้อยที่สุด หมายถึง

ไม่ค่อยได้ทำถึง หรือไม่ค่อยได้พิจารณาการบริหารในเรื่องนั้นๆ อย่างจริงจัง หรือแทบไม่ได้บริหารเลย และมีปัญหาในการบริหารเพียงบางส่วน หรือไม่มีปัญหาในการบริหารเลย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหาร การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในอนาคต

คำชี้แจง

เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าหัวข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. โรงเรียนมีการจัดทำแผน โครงการ กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียน
- 2. การจัดประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาทักษะ เพิ่มประสบการณ์ และสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนการสอน
- 3. การส่งคู่มือครู และตารางการออกอากาศให้ทราบล่วงหน้าก่อนเปิดเรียน
- 4. การสนับสนุนเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน
- 5. การจัดสรรงบประมาณในการซ่อม/บำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม
- 6. การจัดอุปกรณ์บันทึกรายการโทรทัศน์ เพื่อบันทึกรายการที่ไม่ได้รับชม หรือเพื่อการทบทวนบทเรียน
- 7. หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน
- 8. อื่น ๆ ระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 98

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

28 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

เนื่องด้วย นายสุรวุฒิ จุสววย นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระ เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก ใน
เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก
โรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 26 โรงเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการ
เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวัง
ว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ง

**โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1**

โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

1. ความเป็นมาของโครงการ

ด้วย คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2548 เห็นชอบหลักเกณฑ์ และแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2548 (15,000 ล้านบาท) ตามที่สำนักงานงบประมาณเสนอ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ร้อยละ 40 จัดสรรให้เท่ากันทุกจังหวัด (2) ร้อยละ 40 จัดสรรตามฐานประชากรของแต่ละจังหวัด และ (3) ร้อยละ 20 จัดสรรผูกพันตามรายได้ต่อหัวประชากรของแต่ละจังหวัด ซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะได้รับจัดสรรงบประมาณในวงเงิน 154 ล้านบาท และกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้จังหวัดจัดทำโครงการตามวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรส่งให้กระทรวงมหาดไทยภายในวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

ในการเสนอขอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดได้มีคำสั่งที่ 708/2548 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2548 แต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 (15,000 ล้านบาท) มี นายศิวัช ศิริเสาวลักษณ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นประธานคณะทำงาน หัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนกระทรวงหลักและหน่วยงานเจ้าภาพ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เป็นคณะทำงาน มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีหน้าที่ในการพิจารณา กลั่นกรองโครงการฯ เพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นชอบต่อไป

2. ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาประเทศ หากปราศจากครูที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปให้มีศักยภาพย่อมไม่เกิดผลและย่อมกระทบถึงความมั่นคงและการพึ่งตนเองในภาพรวม ครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ แต่ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาทั้งในภาพรวม ในบางเขตพื้นที่และในวิชาเฉพาะ กำลังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ สาเหตุสำคัญมาจากการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งทำให้มีจำนวนห้องเรียนเพิ่มขึ้น การยุบเลิกอัตราครูเกษียณ และเกษียณก่อนกำหนด การไม่สามารถจัดสรรอัตราครูเพิ่มอันเนื่องจากมาตรการจำกัด อัตรากำลังคนภาครัฐ และการสั่งให้ช่วยราชการ แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้แก้ปัญหาโดยใช้ระบบครูช่วยราชการ

กลับสังกัดเดิม เกลี่ยครูช่วยสอน การจ้างครู เป็นต้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการบริหารอัตรากำลังครูไม่เหมาะสมและไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนการรายงานนักเรียนและห้องเรียนไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้มีปัญหาไม่ทราบจำนวนครูขาดแคลนที่แท้จริง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการใช้ครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการขาดแคลนครูส่วนใหญ่เกิดในโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในชนบท การขาดแคลนครูในเชิงปริมาณเป็นปัญหาเฉพาะบางสาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการสำรวจในปีการศึกษา 2548 พบว่าขาดแคลนครูจำนวน 81,679 อัตรา โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ แม้รัฐบาลจะเกลี่ยครูและจัดสรรอัตราบรรจุใหม่ให้แต่ไม่ถึงร้อยละ 10 ของจำนวนครูที่เกษียณก่อนกำหนด อีกทั้งยังไม่สามารถทดแทนในเชิงประสิทธิภาพของครูเหล่านั้นได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่สำคัญในการรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ได้พยายามคิดหาทางยกระดับคุณภาพของการศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ และได้พิจารณาว่าในปัจจุบันเรามีเครื่องมือที่ดีในการสื่อสารมากมาย แม้กระทั่งในชนบทที่ห่างไกลก็มีไฟฟ้า โทรศัพท์และโทรทัศน์ เราจึงนำใช้การสื่อสารทางไกลมาช่วยสอนนักเรียน ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าการจัดการศึกษาทางไกลมีข้อดีที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในที่ต่าง ๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างมีมาตรฐานและทั่วถึง รวมทั้งเป็นทางเลือกใหม่ที่ผู้บริหารและครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของตนได้

จากการศึกษาและติดตามพบว่า ในแต่ละวันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ทางมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้ทำการถ่ายทอดสดรายการการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 รวม 12 ชั้น จากโรงเรียนไกลกังวลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปยังโรงเรียนปลายทาง ซึ่งในปี 2548 มีถึงกว่า 8,000 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนประถมศึกษา 5,000 แห่ง ที่เหลือเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา หากโรงเรียนต่าง ๆ สอนตามเวลาที่ออกอากาศจริงและใช้การเรียนการสอนผ่านดาวเทียมครบทุกห้องเรียน ทุกชั้นเรียน ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก นอกจากนี้ยังเป็นความโชคดีของนักเรียนที่ได้รับความรู้จากโรงเรียนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนผู้บริหารและครูจะได้รับความรู้ต่าง ๆ เป็นการเพิ่มพูนความรู้การเรียนการสอนที่ทันสมัย ทันต่อความก้าวหน้าทั่วโลก มีการจัดทำคู่มือครู ตารางการเรียนการสอน เพื่อเป็นหลักประกันให้โรงเรียนปลายทางทุกแห่งสามารถใช้ตารางสอนออกอากาศได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 (งบ CEO) และได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (กบจ.ปช.) ตามหนังสือจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ ปช 0016.2/14132 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ได้รับงบประมาณ 3,700,000 ล้านบาท

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.1 เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถจัดการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

3.2 เพื่อนำระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมาใช้ในโรงเรียน และช่วยเหลือปัญหาการขาดแคลนครู ตลอดจนครูไม่ครบชั้นเรียน

3.3 เพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ได้รับการสอนในระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น.

4. เป้าหมายของโครงการ

4.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

1) ติดตั้งระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 26 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 9 โรงเรียน รวม 35 โรงเรียน

2) อบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน และครู 140 คน วิทยากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 10 คน รวม 185 คน จำนวน 1 วัน

4.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1) ร้อยละ 85 ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2) ร้อยละ 50 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานในโครงการนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมจำนวน 7 รายการแก่โรงเรียนขนาดเล็ก 35 โรงเรียน ส่วนที่สองเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา

และครุมีความรู้ ความเข้าใจการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และการใช้คู่มือการสอน ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ใช้วิธีประมูลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ โดยทำสัญญาซื้อขายกับบริษัทสามารถวิศวกรรม จำกัด ตามสัญญาซื้อเลขที่ 51/2549 เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2548 เป็นราคาทั้งสิ้น 3,499,702.50 บาท (สามล้านสี่แสนเก้าหมื่นเก้าพันเจ็ดร้อยสองบาทห้าสิบบาท) กำหนดส่งมอบของพร้อมติดตั้งให้แก่โรงเรียนที่ได้รับจัดสรรจำนวน 35 โรงเรียน ภายในวันที่ 5 มกราคม 2549 ซึ่งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมมีทั้งหมด 7 รายการ ที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้รับ ประกอบด้วย

1. หน้าจานรับสัญญาณดาวเทียม ขนาด 75 ซม. พร้อม LAN จำนวน 1 ชุด
2. โพรทศน์สี่ จอธรรมดา ขนาด 21 นิ้ว จำนวน 6 เครื่อง
3. เครื่องแปลงสัญญาณ (IRD) พร้อม Smart Card จำนวน 6 เครื่อง
4. สาย RG 6 จำนวน 1 ม้วน
5. ขาแขวนทีวี 21 นิ้ว จำนวน 6 ชุด
6. ชั้นวางอุปกรณ์ Receiver จำนวน 1 ชุด
7. อุปกรณ์ย่อยประกอบพร้อมการติดตั้ง

การติดตั้งรับสัญญาณดาวเทียมในโรงเรียนทั้ง 35 โรงเรียน ทางบริษัทได้

ดำเนินการส่งมอบ และติดตั้งอุปกรณ์ได้ตามกำหนดเวลาและสามารถรับสัญญาณภาพ – เสียง จากการถ่ายทอดสดรายการการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อย่างชัดเจน ยกเว้นโรงเรียนบ้านหนองตาเย็น อำเภอปราณบุรี เพียงโรงเรียนเดียวที่มีปัญหาในการติดตั้งอยู่บ้าง สาเหตุมาจากมีอาคารเรียนอยู่ห่างกันค่อนข้างมาก ทำให้ต้องใช้สาย RG ยาวมาก ทำให้การรับภาพไม่ค่อยชัดเจนมากนัก ซึ่งทางบริษัทก็ได้ดำเนินการแก้ไขการรับภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การประชุมอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้ใช้งบประมาณส่วนหนึ่งในการจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมพร้อมติดตั้งให้แก่โรงเรียน จำนวน 35 โรงเรียน โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้น 3,499,702.50 บาท หลังจากการติดตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการประชุม-อบรมผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน ครูผู้สอนรวม 164 คน พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำนวน 29 คน รวมทั้งสิ้น 228 คน โดยจัดขึ้นในวันที่ 6 มกราคม 2549 ณ ห้องประชุม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ใช้งบประมาณดำเนินการทั้งสิ้น 95,000 บาท

(เก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ทั้งนี้ได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 10 ท่าน โดยมาจากโรงเรียนไกลกังวล 5 ท่าน และบริษัทสามารถวิศวกรรม จำกัด 5 ท่าน

หลังจากเสร็จสิ้นการประชุม-อบรม ได้สรุปผลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าประชุม-อบรม พบว่า ด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็น ระดับมาก ร้อยละ 26.49 ปานกลาง ร้อยละ 68.37 น้อย ร้อยละ 4.28 ในด้านการใช้ คู่มือรักษาอุปกรณ์ ผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็น ระดับมาก ร้อยละ 20.51 ปานกลาง ร้อยละ 69.23 น้อย ร้อยละ 9.40 ในด้านประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็น ระดับมาก ร้อยละ 58.97 ปานกลาง ร้อยละ 37.60 น้อย ร้อยละ 3.41 เมื่อสรุปภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า ผู้เข้าประชุม-อบรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 56.31 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 38.11

หลังจากการประชุม-อบรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อสร้างความรู้พื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และ การใช้ คู่มือรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมที่ติดตั้งให้แก่โรงเรียนแล้ว ได้ไปนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และความพึงพอใจในการรับชมการถ่ายทอดสดจากโรงเรียนวังไกลกังวล ตลอดจนแนวทางการใช้ระบบดังกล่าวมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความพึงพอใจ สามารถใช้ประโยชน์จากการรับชมการถ่ายทอดสดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้มาก โดยเฉพาะการสอนบางสาระวิชาที่ครูไม่ถนัด สามารถช่วยเหลือกรณีโรงเรียนขาดแคลนครู หรือมีครูไม่ครบชั้นได้เป็นอย่างดี สำหรับนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะชอบดูโทรทัศน์อยู่แล้ว เมื่อมีการเรียนการสอนผ่านทางโทรทัศน์ จึงเป็นความแปลกใหม่ของนักเรียน ทำให้มีความพึงพอใจและมีความสนใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น ถ้ามีการวางแผนการใช้ตามตารางของโรงเรียนวังไกลกังวลอย่างดีแล้ว คาดว่าจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของแต่ละโรงเรียนดีขึ้น

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุรวุฒิ อูสวอย
วัน เดือน ปี	วันที่ 24 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2515
สถานที่เกิด	อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (เกษตรกรรม) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี พ.ศ. 2538
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอ่างทองพัฒนา หมู่ที่ 5 ตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ